

Lovforslag nr. L 125. Fremsat den 15. januar 2003 af videnskabsministeren (Helge Sander)

Forslag

til

Lov om universiteter (universitetsloven)

Kapitel 1

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Loven gælder for universiteter under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Stk. 2. Universiteter er selvejende institutioner inden for den offentlige forvaltning under tilsyn af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

Formål

§ 2. Universitetet har til opgave at drive forskning og give forskningsbaseret uddannelse indtil højeste internationale niveau inden for sine fagområder. Universitetet skal sikre et ligeværdigt samspil mellem forskning og uddannelse, foretage en løbende strategisk udvælgelse, prioritering og udvikling af sine forsknings- og uddannelsesmæssige fagområder og udbrede kendskab til videnskabens metoder og resultater.

Stk. 2. Universitetet har forskningsfrihed og skal værne om denne og om videnskabsetik.

Stk. 3. Universitetet skal samarbejde med det omgivende samfund og bidrage til udvikling af det internationale samarbejde. Universitetets forsknings- og uddannelsesresultater skal bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i samfundet. Universitetet skal som central viden- og kulturbærende institution udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund og tilskynde medarbejderne til at deltage i den offentlige debat.

Stk. 4. Universitetet skal medvirke til at sikre, at den nyeste viden inden for relevante fagområder gøres tilgængelig for videregående uddannelse uden forskning.

Kapitel 2

Uddannelser

§ 3. Universitetet beslutter, hvilke forskningsbaserede uddannelser det vil udbyde inden for sine fagområder. Universitetets udbud efter § 4, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 5, stk. 1, skal godkendes af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.

Stk. 2. Ministeren kan tilbagekalde godkendelse af udbud givet efter stk. 1, hvis der ikke længere er behov for, at uddannelsen udbydes af universitetet, eller hvis uddannelsen ikke længere lever op til de til enhver tid gældende kvalitetskrav for forskningsbaseret uddannelse.

Stk. 3. Ministeren kan i særlige tilfælde igangsætte en evaluering af en eller flere uddannelser.

§ 4. Universitetet kan udbyde følgende forskningsbaserede heltidsuddannelser, som er selvstændige, afrundede uddannelsesforløb:

- 1) Bacheloruddannelse på 180 ECTS-point.
- 2) Kandidatuddannelse på 120 ECTS-point.
- 3) Ph.d.-uddannelse på 180 ECTS-point.

Stk. 2. 60 ECTS-point svarer til 1 års heltidsstudier.

Stk. 3. Ministeren kan undtagelsesvis fravige de i stk. 1 nævnte point, når særlige forhold betinger dette.

Stk. 4. Ministeren kan fastlægge maksimumsrammer for tilgangen til uddannelserne.

§ 5. Universitetet kan som deltidsuddannelse udbyde følgende forskningsbaserede uddannelsesaktiviteter:

- 1) Masteruddannelse.
- 2) Anden efter- og videreuddannelse.

3) Supplerende uddannelsesaktivitet med henblik på at opfylde adgangskrav på kandidatuddannelse.

Stk. 2. Et universitets udbud af deltidsuddannelse kan desuden omfatte alle de uddannelser, som universitetet er godkendt til at udbyde på heltid, enkeltfag fra disse samt fagspecifikke kurser.

§ 6. Universitetet kan inden for sine fagområder tildele bachelorgraden, kandidatgraden, ph.d.-graden og doktorgraden. Desuden kan universitetet tildele mastergraden. Det er alene universiteter, der tildeler doktorgraden.

Stk. 2. De nærmere regler for tildeling af doktorgraden fastsættes i vedtægten.

§ 7. Universitetet kan efter godkendelse af en anden minister udbyde uddannelse efter regler fastsat af denne.

§ 8. Ministeren fastsætter generelle regler for uddannelse, herunder censur og kvalitetsudvikling, jf. §§ 4 og 5, om titler, som er knyttet til uddannelse, jf. § 6, og om adgang til uddannelse.

§ 9. Universitetet tilbyder studerende vejledning under uddannelsesforløb om uddannelsen og efterfølgende beskæftigelsesmuligheder.

Kapitel 3

Styrelsesbestemmelser

Bestyrelsen

§ 10. Bestyrelsen er øverste myndighed for universitetet. Bestyrelsen varetager universitetets interesser som uddannelses- og forskningsinstitution og fastlægger retningslinjer for dets organisation, langsigtede virksomhed og udvikling.

Stk. 2. Der skal i størst muligt omfang være åbenhed om bestyrelsens arbejde.

Stk. 3. Bestyrelsen skal forvalte universitetets midler sådan, at de bliver til størst mulig gavn for universitetets formål.

Stk. 4. Bestyrelsesformanden disponerer over fast ejendom sammen med et medlem af bestyrelsen.

Stk. 5. Bestyrelsen godkender efter indstilling fra rektor universitetets budget, herunder fordeling af de samlede ressourcer og principperne for ressourcernes anvendelse, og underskriver regnskabet.

Stk. 6. Bestyrelsen udarbejder universitetets vedtægt og ændringer heri, som godkendes af ministeren.

Stk. 7. Bestyrelsen ansætter og afskediger rektor og ansætter og afskediger efter indstilling fra rektor universitetets øvrige øverste ledelse.

Stk. 8. Bestyrelsen indgår udviklingskontrakt med ministeren.

Stk. 9. Bestyrelsen har ikke kompetence i enkeltssager vedrørende universitetets øvrige ansatte, jf. stk. 7, eller vedrørende studerende.

Stk. 10. Den nærmere regulering om åbenhed om bestyrelsens arbejde efter stk. 2 fastsættes i vedtægten. Endvidere fastsættes de nærmere regler for ansættelses- og afskedigelsesproceduren efter stk. 7 i vedtægten. Ansættelsesproceduren skal sikre, at rektor har faglig og ledelsesmæssig legitimitet.

§ 11. Bestyrelsen er over for ministeren ansvarlig for universitetets virke, herunder forvaltningen af universitetets samlede ressourcer.

Stk. 2. Hvis bestyrelsen ikke efterkommer påbud fra ministeren om berigtigelse af retsstridige forhold, kan ministeren pålægge bestyrelsen at træde tilbage, således at en ny bestyrelse nedsættes.

Stk. 3. Hvis bestyrelsen ved sine dispositioner bringer universitetets videreførelse i fare, kan ministeren pålægge bestyrelsen straks at træde tilbage og kan i forbindelse hermed indsætte et midlertidigt styre, indtil en ny bestyrelse er nedsat.

Stk. 4. Bestyrelsen eller ministeren kan beslutte at anlægge retssag mod bestyrelsesmedlemmer, rektor, eventuelle revisorer eller andre i anledning af tab, som er påført universitetet.

Stk. 5. Bestyrelsen bemyndiges til at tegne sædvanlig bestyrelsesansvarsforsikring.

§ 12. Bestyrelsen sammensættes af udefra kommende medlemmer og af medlemmer, der repræsenterer universitetets videnskabelige personale, herunder ansatte ph.d.-studerende, det teknisk-administrative personale og de studerende. Bestyrelsen sammensættes, således at flertallet af medlemmerne er udefra kommende. Bestyrelsen vælger en formand blandt de medlemmer, der er udefra kommende.

Stk. 2. Bestyrelsens medlemmer skal tilsammen bidrage til at fremme universitetets strategiske virke med deres erfaring og indsigt i uddan-

F. t. I. om universiteter

nelse, forskning, videnformidling og videnudveksling.

Stk. 3. De udefra kommende medlemmer udpeges i deres personlige egenskab og udpeges for en periode på 4 år. Genudpegning kan finde sted én gang. De udefra kommende medlemmer skal desuden have erfaring med ledelse, organisation og økonomi, herunder vurdering af budgetter og regnskaber.

Stk. 4. De øvrige medlemmer skal vælges af og blandt henholdsvis det videnskabelige personale, herunder ansatte ph.d.-studerende, det teknisk-administrative personale og de studerende. Mindst to af medlemmerne skal være repræsentanter for de studerende.

Stk. 5. De nærmere regler om nedsættelse af bestyrelsen efter stk. 1-4 fastsættes i vedtægten.

§ 13. Universitetet kan nedsætte et repræsentantskab, der sammensættes af udefra kommende medlemmer.

Stk. 2. Repræsentantskabet drøfter på det overordnede niveau universitetets forskning, uddannelse og øvrige virksomhed og afgiver udtalelse herom til bestyrelsen.

Stk. 3. De nærmere regler om repræsentantskabet efter stk. 1 og 2 fastsættes i vedtægten. Det kan endvidere i vedtægten fastsættes, at nogle eller alle af bestyrelsens udefra kommende medlemmer udpeges af repræsentantskabet.

Rektor

§ 14. Universitetets daglige ledelse varetages af rektor inden for de rammer, som bestyrelsen har fastsat. Den øvrige øverste ledelse, dekaner, institutledere og studieledere varetager deres opgaver efter bemyndigelse fra rektor, jf. § 16, stk. 1 og stk. 3-7, § 17, stk. 2 og 4, og § 18, stk. 5.

Stk. 2. Rektor skal være anerkendt forsker inden for et af universitetets fagområder og have indsigt i uddannelsessektoren. Rektor skal have erfaring med ledelse og organisering af forskningsmiljøer og skal have indsigt i et universitets virke og samspil med det omgivende samfund.

Stk. 3. Rektor indstiller ansættelse og afskedigelse af den øvrige øverste ledelse, jf. § 10, stk. 7, til bestyrelsen.

Stk. 4. Rektor ansætter og afskediger dekaner i de tilfælde, hvor universitetet opdeles i hovedområder.

Stk. 5. Rektor indstiller budget til bestyrelsen og underskriver regnskabet.

Stk. 6. Rektor fastsætter regler om disciplinære foranstaltninger over for de studerende.

Stk. 7. Rektor tegner universitetet med undtagelse af dispositioner over fast ejendom, jf. § 10, stk. 4, og træffer afgørelse i alle sager, jf. dog § 10, stk. 1 og stk. 5-8, § 15, stk. 2, og § 18, stk. 4 og 6.

Stk. 8. Rektor skal godkende alle eksterne samarbejder, der forpligter universitetet.

Stk. 9. Rektor kan i særlige tilfælde opløse akademisk råd, jf. § 15, stk. 1. Rektor kan endvidere i særlige tilfælde overtage akademisk råds opgaver, jf. § 15, stk. 2.

Stk. 10. De nærmere regler om procedure for ansættelse og afskedigelse efter stk. 4 fastsættes i vedtægten. Ansættelsesproceduren skal sikre, at dekaner har faglig og ledelsesmæssig legitimitet.

Akademisk råd

§ 15. Universitetet nedsætter et akademisk råd enten for universitetet eller et akademisk råd for hvert hovedområde.

Stk. 2. Akademisk råd har følgende opgaver:

- 1) Udtale sig til rektor om den interne fordeling af bevillinger.
- 2) Udtale sig til rektor om centrale strategiske forsknings- og uddannelsesområder og planer for videnudveksling.
- 3) Indstille til rektor om sammensætning af sagkyndige udvalg, der skal bedømme ansøgere til videnskabelige stillinger.
- 4) Tildele ph.d.- og doktorgraden.

Stk. 3. Akademisk råd kan udtale sig om alle akademiske forhold af væsentlig betydning for universitetets virksomhed og har pligt til at drøfte de akademiske forhold, som rektor forelægger.

Stk. 4. Akademisk råd sammensættes af rektor, som er født formand, jf. dog stk. 5, og af medlemmer, der repræsenterer det videnskabelige personale, herunder ansatte ph.d.-studerende, og de studerende. Repræsentanter for det videnskabelige personale, herunder ansatte ph.d.-studerende, og for de studerende vælges af og blandt henholdsvis det videnskabelige personale, herunder ansatte ph. d.-studerende, og de studerende.

Stk. 5. Hvis der oprettes flere akademiske råd, er hvert hovedområdes dekan født formand for hovedområdets akademiske råd.

Stk. 6. De nærmere regler om nedsættelse af akademisk råd efter stk. 1 og 4 fastsættes i vedtægten.

Dekan

§ 16. Dekanen varetager ledelsen af hovedområdet, sikrer sammenhæng mellem forskning og uddannelse og kvalitet af uddannelse og undervisning samt tværgående kvalitetsudvikling af hovedområdets uddannelse og forskning.

Stk. 2. Dekanen skal være anerkendt forsker og have erfaring med og indsigt i uddannelse, ledelse og et universitets samspil med det omgivende samfund.

Stk. 3. Dekanen ansætter og afskediger en institutleder ved hvert institut.

Stk. 4. Dekanen nedsætter studienævn og godkender formænd og næstformænd for studienævn.

Stk. 5. Dekanen udpeger og afsætter studieledere efter indstilling fra de studienævne, der er nedsat i henhold til stk. 4.

Stk. 6. Dekanen godkender studieordninger efter forslag fra studienævnet.

Stk. 7. Dekanen kan i særlige tilfælde opløse studienævn, der er nedsat i henhold til stk. 4. Dekanen kan endvidere i særlige tilfælde overtage studienævns opgaver, hvorved § 18, stk. 4 og 6, fraviges.

Stk. 8. Hvor der ikke ansættes en dekan, varetages dekanens opgaver af rektor, eller den rektor bemyndiger hertil.

Stk. 9. De nærmere regler om ansættelse og afskedigelse efter stk. 3 fastsættes i vedtægten. Ansættelsesproceduren skal sikre, at institutledere har faglig og ledelsesmæssig legitimitet. Desuden fastsættes de nærmere regler om udpegning og afsættelse efter stk. 5 i vedtægten.

Institutter og institutleder

§ 17. Forskning og undervisning foregår ved institutter.

Stk. 2. Institutlederen varetager instituttets daglige ledelse, herunder planlægning og fordeling af arbejdsopgaver. Institutlederen kan pålægge medarbejdere at løse bestemte opgaver. I den tid, hvor de videnskabelige medarbejdere ikke er pålagt sådanne opgaver, forsker de frit

inden for universitetets forskningsstrategiske rammer.

Stk. 3. Institutlederen skal være anerkendt forsker og skal have undervisnings erfaring.

Stk. 4. Institutlederen sikrer kvalitet og sammenhæng i instituttets forskning og undervisning og skal med inddragelse af studienævn og studieleder følge op på evaluering af uddannelse og undervisning.

Studienævn og studieleder

§ 18. For at sikre studerendes indflydelse på uddannelse og undervisning nedsætter dekanen det nødvendige antal studienævn, jf. § 16, stk. 4.

Stk. 2. Hvert studienævn består af et lige stort antal repræsentanter for det videnskabelige personale og studerende, som vælges af og blandt henholdsvis det videnskabelige personale og de studerende.

Stk. 3. Studienævnet vælger af sin midte blandt det videnskabelige personale en formand og blandt de studerende en næstformand.

Stk. 4. Studienævnet indstiller studieleder til dekanen, jf. § 16, stk. 5.

Stk. 5. Studielederen har til opgave i samarbejde med studienævnet at forestå den praktiske tilrettelæggelse af undervisning og af prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen.

Stk. 6. Studienævnet har til opgave at sikre tilrettelæggelse, gennemførelse og udvikling af uddannelse og undervisning, herunder:

- 1) Kvalitetssikre og kvalitetsudvikle uddannelse og undervisning og påse opfølgning af uddannelses- og undervisningsevalueringer.
- 2) Udarbejde forslag til studieordning og ændringer heri.
- 3) Godkende plan for tilrettelæggelse af undervisning og af prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen.
- 4) Behandle ansøgninger om merit og om dispensationer.
- 5) Udtale sig inden for sit område i alle sager af betydning for uddannelse og undervisning og drøfte forhold om uddannelse og undervisning, som rektor, eller den rektor bemyndiger hertil, forelægger.

Stk. 7. De nærmere regler om nedsættelse af studienævn, herunder valg af formand og næstformand og indstilling af studieleder, efter stk. 1-4, og opgaver efter stk. 5 og 6, fastsættes i vedtægten.

Stk. 8. Bestyrelsen kan i vedtægten beslutte at nedsætte studienavn på forskellige organisatoriske niveauer.

Stk. 9. Bestyrelsen kan i vedtægten fastsætte særlige regler for styrelse af masteruddannelser og kan for disse fravige styrelsesbestemmelserne i dette kapitel, når formålet gør det nødvendigt.

Kapitel 4

Økonomiske forhold

§ 19. Ministeren yder tilskud til universitetets undervisnings-, forsknings- og formidlingsvirksomhed og andre opgaver, som er henlagt til universitetet. Tilskud til undervisningsvirksomhed ydes ud fra takster fastsat på de årlige finanslove og antal årsstuderende samt eventuelt afsluttede studieforløb. Rammer for tilskud til forsknings- og formidlingsvirksomhed og andre opgaver, som er henlagt til universitetet, fastlægges på de årlige finanslove.

Stk. 2. Tilskud til universitetets opgaver efter stk. 1, indeholder tillige et bidrag til dækning af indirekte omkostninger ved universitetet, herunder ledelse, administration og bygninger m.v.

Stk. 3. Ministeren kan efter forhandling med finansministeren fastsætte nærmere regler for tilskud til universiteternes virksomhed efter stk. 1 og stk. 2, om udbetaling af tilskud, herunder forskudsvis udbetaling, til universiteterne og om universiteternes budget- og bevillingsmæssige forhold.

Stk. 4. Ministeren kan fastsætte regler for, hvilke studerende der kan udløse tilskud efter stk. 1, samt for opgørelse af antal årsstuderende.

Stk. 5. Ministeren kan indhente oplysninger fra universitetet til budgetterings- og statistiske formål og fastsætte krav til studieadministrative systemer.

§ 20. Andre ministre kan yde tilskud til universitetet.

Stk. 2. Universitetet kan modtage tilskud og gaver fra anden side end bevillingslovene.

Stk. 3. Universitetet kan drive indtægtsdækket virksomhed og tilskudsfinansierede aktiviteter.

§ 21. Universitetet disponerer frit inden for sit formål ved anvendelse af tilskud, indtægter og kapital under ét. Det er en betingelse, at universitetet overholder tilskudsbetingelser og disponeringsregler og varetager de opgaver, der er givet tilskud til efter § 19 og § 20.

Stk. 2. Universitetet kan opspare tilskud til anvendelse til universitetets formål i de følgende finansår.

Stk. 3. Universitetets likvide midler skal anbringes i overensstemmelse med Justitsministeriets bekendtgørelse om anbringelse af fondes midler og bestyrelsesvederlag m.v.

§ 22. Universitetet afholder i rimeligt omfang udgifter og stiller faciliteter til rådighed for studenterpolitiske aktiviteter.

Stk. 2. Universitetet kan i begrænset omfang afholde udgifter og stille faciliteter til rådighed for andre studenteraktiviteter.

Stk. 3. Universitetet kan afholde udgifter til ulykkesforsikring for studerende, der er indskrevet ved universitetet.

§ 23. Ministeren kompenserer kvartalsvis og efter behørig dokumentation universitetets udgifter til betaling af afgifter i henhold til momsloven, som efter momsloven ikke kan fradrages ved en virksomheds opgørelse af afgiftstilsvaret (ikke-fradragsberettiget købsmoms), og som universitetet afholder ved køb af varer og tjenesteydelser, til hvilke der ydes tilskud m.v. efter § 19 og § 20.

§ 24. Ministeren kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, hvis universitetet ikke følger tilskudsbetingelser og disponeringsregler.

Stk. 2. Ministeren kan tilbageholde tilskud eller lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, hvis universitetet begæres taget under konkursbehandling, standser sine betalinger, eller der i øvrigt er fare for, at universitetets virksomhed må indstilles.

Stk. 3. Ministeren kan kræve tilskud tilbagebetalt, hvis grundlaget for tilskudsberegningen eller tilskudsberegningen i øvrigt har været urigtig.

Stk. 4. Ministeren kan udøve samme kompetencer, som nævnt i stk. 1-3, på vegne af andre ministre.

Stk. 5. Tilbagebetalingskrav i medfør af stk. 1-4, og udlæg for universitetet i medfør af § 31, stk. 2, og § 42, stk. 1, kan modregnes i kommende tilskud.

§ 25. Ministeren kan yde lån til forskellige institutionsformål, herunder til køb af apparatur.

Ministeren kan bestemme de nærmere vilkår og betingelser for lån.

Deltagerbetaling til uddannelse

§ 26. Universitetet opkræver delvis betaling for deltagelse i undervisning og i prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen, under deltidsuddannelse, hvortil der ydes delvis tilskud efter § 19, stk. 1, og § 20, stk. 1.

Stk. 2. Universitetet kan opkræve fuld betaling for deltagelse i undervisning og i prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen, under heltids- og deltidsuddannelse, hvortil der ikke ydes tilskud, jf. § 19, stk. 1 og 4, og § 20, stk. 1.

Stk. 3. Universitetet opkræver fuld betaling fra selvstuderende for deltagelse i prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen.

Stk. 4. Universitetet udarbejder et beregningsgrundlag til brug ved fastsættelse af deltagerbetaling. Deltagerbetalingen må sammen med et eventuelt tilskud ikke overstige omkostningerne. Ministeren kan fastsætte nærmere regler for udarbejdelse af beregningsgrundlag.

§ 27. Universitetet kan for ph.d.-studerende, hvis uddannelse finansieres af eksterne midler, opkræve fuld betaling for deltagelse i undervisning og i prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen.

Regnskab og revision

§ 28. Universitetet er omfattet af lov om statens regnskabsvæsen.

Stk. 2. Regnskabet opstilles efter regler, der fastsættes af ministeren.

Stk. 3. Universitetets regnskabsår er finansåret. Ved regnskabsårets afslutning udarbejdes et årsregnskab, der omfatter resultatopgørelse, balance og anlægsoversigt. Regnskabet skal underskrives af bestyrelsen og af rektor, jf. § 10, stk. 5, og § 14, stk. 5.

Stk. 4. Universitetets regnskab revideres af rigsrevisor i henhold til lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

Stk. 5. Rigsrevisor kan med ministeren aftale, at revisionsopgaver i henhold til stk. 4 varetages i et nærmere fastlagt samarbejde mellem rigsrevisor og en institutionsrevision. Institutionsrevisionen udføres af en statsautoriseret eller registreret revisor.

Personale

§ 29. Universitetet skal følge de af finansministeren fastsatte eller aftalte regler om løn- og ansættelsesvilkår, herunder pensionsforhold, for personale, ansat ved universitetet. Universitetet skal endvidere følge de af finansministeren fastsatte eller aftalte regler om særskilt vederlag.

Stk. 2. Tjenestemandslovens vidnepligt finder anvendelse for medlemmer af bestyrelsen.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om ansættelse af videnskabeligt personale og lærere.

Stk. 4. Beføjelser, som finansministeren i medfør af stk. 1 har delegeret til ministeren, kan af denne delegeres til universiteterne.

Bygningsmæssige forhold m.v.

§ 30. Universiteter, der ved denne lov overgår til at være selvejende universiteter, er omfattet af ordningen for den statslige ejendomsadministration.

Stk. 2. Ministeren bemyndiges til at kunne overdrage statslige bygninger, inventar og andet løsøre til universitetet efter anmodning fra universitetet.

Stk. 3. De vilkår, der fastsættes ved overdragelse efter stk. 2, skal godkendes af de bevilgende myndigheder.

Stk. 4. Ministeren kan efter forhandling med finansministeren og økonomi- og erhvervsministeren fastsætte nærmere regler om universitetets byggevirksomhed og bygningsforhold i øvrigt, for så vidt angår de bygninger, som universitetet har eller har overtaget.

Stk. 5. Universitetet kan tegne skadesforsikring for de bygninger, som universitetet har eller har overtaget.

Kapitel 5

Ændringer i universitetets status

§ 31. Ministeren kan i forbindelse med et samarbejde mellem universiteter eller mellem universiteter og andre uddannelses- eller forskningsinstitutioner godkende undtagelser fra lovens bestemmelser og fastsætte særlige regler herfor efter indstilling fra de berørte institutioner. For institutioner, der ikke hører under ministeren for videnskab, teknologi og udvikling, sker godkendelsen efter forhandling med vedkommende minister. Tilsvarende gælder for godkendelse af sammenlægning af universiteter

eller sammenlægning af universiteter og andre forskningsinstitutioner.

Stk. 2. I forbindelse med godkendelse af samarbejder efter stk. 1 kan ministeren, for så vidt angår samarbejder mellem universiteter og statslige forskningsinstitutioner, bestemme, at statens udlæg for universitetet over for tredjemand kan modregnes efter § 24, stk. 5, i tilskud til universitetet efter § 19, stk. 1, og § 20, stk. 1.

§ 32. Nedlægger bestyrelsen universitetet, overgår dets nettoformue til staten, jf. dog § 38, stk. 8. Beslutning om nedlæggelse skal godkendes af ministeren.

Stk. 2. Gaver skænket til universitetet overgår til staten, medmindre andet følger af dansk rets almindelige regler, jf. dog § 38, stk. 8.

§ 33. Ministeren kan fastsætte særlige regler for universiteter eller dele heraf, der varetager særlige opgaver, eller hvor særlige forhold tilsliger det.

Kapitel 6

Forskellige bestemmelser

§ 34. Retlige spørgsmål ved universitetets afgørelser om studerendes forhold kan indbringes for ministeren efter regler fastsat af denne.

Stk. 2. Ministeren kan bestemme, at andre kan klage til ministeren over retlige spørgsmål i forbindelse med et universitets afgørelser.

§ 35. Ministeren kan efter ansøgning fra universitetet godkende, at fonde og foreninger bidrager til universitetets forskningsbaserede uddannelser, hvis de pågældende fondes og foreningers ansættelsesregler ikke strider mod statens ansættelsesregler.

§ 36. Ministeren kan undtagelsesvis og i begrænset omfang godkende fravigelser fra lovens styrelsesbestemmelser, jf. kapitel 3, efter forslag fra universitetet.

Kapitel 7

Overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser

§ 37. Loven træder i kraft den 1. juli 2003.

Stk. 2. Konsistorium varetager de opgaver, som efter loven er henlagt til bestyrelsen, indtil der er nedsat en bestyrelse, og § 10 finder tilsvarende anvendelse på konsistoriums virke som bestyrelse. I denne periode varetages tegningsretten ved dispositioner over fast ejendom, jf.

§ 10, stk. 4, af rektor og universitetsdirektøren. Konsistorium træffer dog alene de beslutninger, der er nødvendige for universitetets fortsatte virksomhed.

Stk. 3. De, der er valgt til rektorer, dekaner og institutledere på tidspunktet for lovens ikrafttræden, kan fortsætte i deres hverv med de kompetencer, som følger af loven, i indeværende valgperiode, medmindre en anden periode fastsættes i vedtægten, og herefter indtil bestyrelsen i henhold til vedtægten har ansat en rektor, og rektor i henhold til vedtægten har ansat dekaner, og dekaner i henhold til vedtægten og efter bemyndigelse fra rektor har ansat institutledere.

Stk. 4. De, der er valgt til formænd og næstformænd for studienævn på tidspunktet for lovens ikrafttræden, kan fortsætte i deres hverv i indeværende valgperiode, medmindre en anden periode fastsættes i vedtægten, og herefter indtil nye studienævn er nedsat, og formænd samt næstformænd for studienævn i henhold til vedtægten er valgt og godkendt af dekanen.

Stk. 5. De hidtidige regler om afsættelse af valgte ledere gælder i perioden, indtil der er ansat henholdsvis udpeget nye ledere i henhold til vedtægten.

Stk. 6. De nuværende valgte medlemmer af kollegiale organer fortsætter i indeværende valgperiode, medmindre en anden periode fastsættes i vedtægten, og herefter indtil der er nedsat nye organer i henhold til vedtægten, og nye medlemmer er valgt. De kollegiale organer, jf. dog stk. 2, opretholder de hidtidige kompetencer i det omfang, kompetencerne ikke er overført til andre efter loven.

Stk. 7. Konsistorium fastsætter i en særlig vedtægt, som godkendes af ministeren, proceduren for nedsættelse af den første bestyrelse. I vedtægten fastsættes endvidere bestemmelser om supplerung af valgte ledere og medlemmer af de kollegiale organer, der går af i overgangsperioden. Den særlige vedtægt skal være afleveret til ministerens godkendelse senest den 1. januar 2004.

Stk. 8. Bestyrelsen skal være nedsat senest den 1. januar 2005. Ministeren skal godkende sammensætningen af den første bestyrelse.

Stk. 9. Universitetets vedtægt skal være afleveret til ministerens godkendelse senest den 1. maj 2005.

§ 38. Styrelsesrådet og konsistorium ved henholdsvis Handelshøjskolen i København og

Handelshøjskolen i Århus nedlægges samtidig med, at der nedsættes en bestyrelse, dog senest den 1. januar 2005. Samtidig med, at styrelsesrådet ved Handelshøjskolen i København nedlægges, ophæves vedtægten af 18. november 1995 for Handelshøjskolen i København.

Stk. 2. Styrelsesrådet ved Handelshøjskolen i København varetager de opgaver, som er fastsat i Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 340 af 21. juni 1974 om Styrelse af Handelshøjskolen i København, og styrelsesrådet ved Handelshøjskolen i Århus varetager de opgaver, som følger af vedtægt af 8. marts 2000 for Handelshøjskolen i Århus, og som efter loven er henlagt til bestyrelserne, indtil bestyrelser er nedsat.

Stk. 3. Ministeren kan indtil 1. januar 2005 afbeskikke styrelsesrådene, hvis styrelsesrådene ikke efterkommer påbud fra ministeren om berigtigelse af retsstridige forhold, eller hvis styrelsesrådene ved sine dispositioner bringer universitetets videreførelse i fare, jf. § 11, stk. 2 og 3.

Stk. 4. Styrelsesrådet ved henholdsvis Handelshøjskolen i København og Handelshøjskolen i Århus fastsætter efter høring af konsistorium i en særlig vedtægt proceduren for nedsættelse af den første bestyrelse, hvis sammensætning godkendes af ministeren. I vedtægten fastsættes endvidere bestemmelser om supplering af valgte ledere og medlemmer af de kollegiale organer, der går af i overgangsperioden.

Stk. 5. Bestemmelserne i § 37, stk. 3-6 og stk. 9, gælder tilsvarende for handelshøjskolerne.

Stk. 6. Eksisterende statslån givet til handelshøjskolerne til opførelse, ombygning eller køb af bygninger samt tilskud til indretning af lejede lokaler videreføres på uændrede vilkår.

Stk. 7. Betegnelsen "handelshøjskole" må fortsat kun anvendes af Handelshøjskolen i København og Handelshøjskolen i Århus.

Stk. 8. Hvis Handelshøjskolen i København eller Handelshøjskolen i Århus nedlægges, og hvis der er dækning i den tiloversblevne formue, anvendes handelshøjskolens nettoformue opgjort pr. 31. december 1990 samt gaver skænket i perioden 1. januar 1991 til 30. juni 2003 i form af løsøre, fast ejendom og anlægstilskud til fast ejendom til de formål, der er fastsat i de til enhver tid gældende vedtægter. Hvis der i øvrigt er dækning i den tiloversblevne formue, anvendes handelshøjskolens nettoformue opgjort pr. 30. juni 2003 til undervisnings- og uddannelsesfor-

mål efter ministerens bestemmelse. De nærmere regler for opgørelsen af nettoformuen kan fastsættes i vedtægten.

§ 39. Ministeren fastsætter efter drøftelse med henholdsvis Danmarks Pædagogiske Universitets bestyrelse og Danmarks Tekniske Universitets bestyrelse en ordning for hvert universitets overgang til denne lov.

Stk. 2. Ministeren kan efter drøftelse med Danmarks Pædagogiske Universitets bestyrelse helt eller delvis ophæve lov nr. 483 af 31. maj 2000 om Danmarks Pædagogiske Universitet og kan efter drøftelse med Danmarks Tekniske Universitets bestyrelse helt eller delvis ophæve lov nr. 1265 af 20. december 2000 om Danmarks Tekniske Universitets (DTU) overgang til selveje.

Stk. 3. Danmarks Pædagogiske Universitet følger bestemmelserne i lov om Danmarks Pædagogiske Universitet, indtil disse ophæves og erstattes af bestemmelser i denne lov. Danmarks Tekniske Universitet følger bestemmelserne i lov om Danmarks Tekniske Universitets (DTU) overgang til selveje, indtil disse ophæves og erstattes af bestemmelser i denne lov.

§ 40. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan efter forhandling med undervisningsministeren godkende sammenlægning af Skovskolen med Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole.

§ 41. Ved lovens ikrafttræden overgår IT-højskolen i København fra at være et frifakultet i tilknytning til Handelshøjskolen i København til at være et selvejende universitet, IT-Universitetet i København.

Stk. 2. Ministeren fastsætter efter drøftelse med IT-højskolens bestyrelse en overgangsordning.

§ 42. Universiteter, som i medfør af loven skal overgå til tilskudsfinansiering, overtager de fordringsrettigheder og forpligtelser, der er indgået med staten som skyldner. Staten hæfter dog som selvskyldnerkautionist for de forpligtelser, som universiteterne har pådraget sig indtil overtagelestidspunktet.

Stk. 2. Universiteter, omfattet af stk. 1, indtræder i de immaterielle rettigheder, der er knyttet til universitetet ved lovens ikrafttræden.

Stk. 3. Ministeren offentliggør overtagelsestidspunktet, jf. stk. 1 og stk. 2, i Statstidende.

§ 43. For de universiteter, som i medfør af loven skal overgå til tilskudsfinansiering, gennemføres en opgørelse af universitetets mellemregning med staten.

Stk. 2. Universitetet aflægger et afsluttende årsregnskab i forbindelse med overgang til tilskudsfinansiering.

Stk. 3. De ved lovens ikrafttræden gældende bevillingsregler for statsinstitutioner gælder for universitetet, indtil ministeren har udstedt nærmere regler for tilskud i henhold til § 19, stk. 3.

Stk. 4. De ved lovens ikrafttræden gældende regler for universiteters regnskabsforhold gælder for universitetet, indtil ministeren har udstedt regler for universitetets opstilling af regnskab i henhold til § 28, stk. 2.

Stk. 5. Ministeren fastsætter tidspunktet for overgang til tilskudsfinansiering.

§ 44. Ministeren kan til universiteter, der i medfør af loven er overgået til selveje, overdrage gaver, der er skænket til den tidligere statsinstitution.

§ 45. Tjenestemænd, der er ansat ved universitetet, som i medfør af loven er overgået til selveje, kan vælge at opretholde deres ansættelsesforhold som statstjenestemænd under udførelse af arbejdet ved universitetet. Tjenestemænd har ikke krav på ventepenge, rådighedsløn eller pension som følge af universitetets overgang til selveje og har pligt til at underkaste sig de forandringer i deres tjenesteforretningers omfang og beskaffenhed, som følger af denne overgang.

Stk. 2. Universitetet afholder lønudgifterne og indbetaler pensionsbidrag til statskassen for sådanne tjenestemænd, herunder eventuelle udgifter til ventepenge, rådighedsløn og efterindtægt

af løn. Udgifter til aktuel pension afholdes af staten. I tilfælde af universitetets ophør afholdes også eventuelle udgifter til ventepenge eller rådighedsløn og efterindtægt af løn til det selvejende universitets tjenestemænd af statskassen, hvis det ophørende universitet ikke har midler til at afholde udgiften.

Stk. 3. Beslutning om suspension, iværksættelse af tjenstlig undersøgelse, udpegning af forhørsleder, ikendelse af disciplinærstraf og anlæggelse af injuriersøgsmål efter tjenestemandslovens regler træffes af rektor.

Stk. 4. Beslutning efter stk. 3, for så vidt angår rektor og universitetets øvrige øverste ledelse, træffes af ministeren, indtil bestyrelsen er nedsat, hvorefter bestyrelsen overtager disse beføjelser.

§ 46. Universitetets aftaler i medfør af § 10, stk. 2, i den hidtidig gældende universitetslov, jf. § 47, stk. 1, nr. 1, kan fortsætte frem til den 1. juli 2005.

§ 47. Følgende love og bestemmelser ophæves:

- 1) Lov om universiteter m.fl. (universitetsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 1177 af 22. december 1999 om universiteter m.fl. (universitetsloven).
- 2) Lov om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 864 af 27. september 1996 om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger.

Stk. 2. Regler, der er fastsat med hjemmel i love, der er nævnt i stk. 1 og § 39, stk. 2, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af denne lov.

Almindelige bemærkninger til forslag til lov om universiteter (universitetsloven)

En styrkelse af universiteternes uddannelse, forskning og samspil med omverdenen vil medvirke til det danske samfunds fortsatte vækst og velfærd. En reform af landets universiteter indgår i den sammenhæng som en central del af en samlet reform af det danske viden- og innovationssystem, som også omfatter blandt andet en reform af forskningsrådssystemet og sektorforskning.

Dette lovforslag er et centralt bidrag til at give bedre muligheder for at indfri Danmarks potentiale i den internationale videnøkonomi. Hvis samfundet skal prioritere flere ressourcer til universiteternes forskning og uddannelse, må der skabes en større åbenhed om og tillid til en ansvarlig og fagligt effektiv udnyttelse af midlerne.

Målet med lovforslaget er derfor at give universiteter bedre forudsætninger og muligheder for at foretage tværgående og strategiske prioriteringer af deres samlede uddannelses-, forsknings- og formidlingsindsats samt samfundets mange, komplekse og hastigt foranderlige behov. En række af de centralt fastsatte regler, der begrænser universiteternes muligheder for at træffe strategiske beslutninger og fastlægge fokuserede handleplaner, skal ophæves.

Det er nu, at en ny udvikling skal sættes i gang. Det er nødvendigt, sådan at nye strukturer er implementeret, når næste store generationsskifte i dansk forskning finder sted inden for ganske få år. Her skal der være etableret endnu mere attraktive forskningsmiljøer og bedre forskningsvilkår – ellers kan Danmark ikke fastholde og tiltrække de bedste unge forskertalenter fra ind- og udland. Alternativt er der en risiko for et fald i forskningens kvalitet og relevans, og der kan blive forskningsområder, hvor Danmark enten ikke længere kan være med i front eller ikke opdyrker ny forskning. Det vil reducere universiteternes betydning som centrale viden- og kulturbærende institutioner for hele det danske samfund.

Ungdomsårgangene begynder fra 2006 atter at vokse. Det vil betyde en forventning om et øget behov for

universitetsuddannelse. Tilsvarende må behovet for forskningsbaseret efter- og videreuddannelse forventes at blive ved med at vokse. Universiteterne skal være med til at sikre gode og relevante tilbud inden for efter- og videreuddannelse og dermed bidrage til at opfylde regeringens målsætning om uddannelse for alle af høj kvalitet. Det er derfor også nu, at der skal gennemføres en studiereform, der kan udvikle uddannelsernes kvalitet og deres relevans for en ny generation af unge med andre ønsker og forventninger. I den forbindelse er en høj kvalitet og relevans i forskningen og attraktive uddannelser afgørende – også for at kunne tiltrække flere studerende fra udlandet til de danske universitetsuddannelser.

Lovforslaget indebærer en reform af det danske universitetssystem og omfatter universiteternes opgaver, forpligtelser, ledelse, institutionsform og styring fra centralt politisk og administrativt niveau.

Med udgangspunkt i et bredt funderet ønske om udvikling og forandring på de danske universiteter er det et selvstændigt mål at fastholde, at universiteterne har fagligt selvstyre og er uafhængige af særinteresser. Universiteterne skal værne om forskningsfriheden og om videnskabsetikken. Ledere på alle niveauer skal have faglig og ledelsesmæssig legitimitet, og studerende skal fortsat påvirke og have stor indflydelse på uddannelse, undervisning og egne studieforhold.

Det er tilsvarende et mål og en forudsætning for forandring at styrke universiteternes ledelse og øge universiteternes beslutnings-, handle- og udviklingskraft. Styrket ledelse skal kombineres med øget frihed fra central statslig styring – især på uddannelsesområdet. Kvaliteten i forskning og uddannelse skal fortsat være på højeste internationale niveau til gavn for de studerende og hele samfundet. Det er afgørende, at universiteternes prioriteringer styrkes og synliggøres for hele samfundet. I den forbindelse er det centralt, at der sikres en endnu bredere formidling, anvendelse og udvikling af universiteternes viden og kompetencer mellem universiteterne og deres samarbejdspartnere.

Universiteter varetager flere overordnede formål. De bidrager aktivt til at fremme vækst, velfærd og udvikling i hele samfundet ved at uddanne bachelorer, kandidater og unge forskertalenter samt tilbyde efter- og videreuddannelse. Universiteterne er forpligtet til at sikre, at uddannelserne udbydes med udgangspunkt i en solid og internationalt anerkendt forskning og derved sikre kvaliteten af den forskningsbaserede undervisning. De værner om videnskabsetik og forskningsfrihed og varetager grundforskning og vedligeholder med afsæt heri vigtige grunddiscipliner. Herved bidrager de til at bevare og udfordre samfundets kulturelle og intellektuelle liv og værdier, og de er med til at sikre en fri, saglig og kritisk offentlig debat. Universiteterne er åbne institutioner med engagerede forskere og stærke forsknings- og uddannelsesmiljøer på højeste internationale kvalitetsniveau, og de udveksler viden og kompetencer med det omgivende samfund.

Danmark skal være et stærkt vidensamfund med et konkurrencedygtigt vidensystem præget af fleksibilitet og hurtig omstillingsevne, der tager højde for, at Danmark er et lille land med en åben økonomi og overvægt af små og mellemstore virksomheder baseret på mellem- og lavteknologi.

I vidensamfundet har viden og uddannelse ændret karakter og antager mange former. Universiteternes forskning og uddannelse er ikke længere eksklusiv og forbeholdt en begrænset elite i samfundet. Viden frembringes og anvendes af mange forskellige organisationer, aktører og institutioner og ofte i netværk baseret på videnuudveksling, som er en central del af et universitets engagerede virke. Den internationale konkurrence på forskning og uddannelse og om studerende og forskere er stor og stigende. Antallet af studerende ved universiteterne har aldrig været større, og universiteternes kandidater anvendes overalt i det danske samfund og i udlandet.

Stadig større dele af samfundet stiller krav og har mange komplekse behov og forventninger til universiteterne – og kravene ændrer sig med stadig højere hastighed. Tilsammen afføder disse udfordringer et behov for større åbenhed og tillid mellem de danske universiteter og det danske samfund. Der skal bygges bro mellem universiteter og offentlige og private virksomheder og institutioner. Der er allerede samarbejde og vekselvirkning mellem universiteter og omverdenen, men det skal udvides markant.

Tilsvarende har universiteterne behov for at få større frihed fra central styring og centrale regler, hvis de hurtigere skal kunne omstille sig til disse behov og forventninger. Det kræver, at der sker en styrkelse af

ledelsen, der i endnu højere grad skal kunne prioritere alle de mangeartede og komplekse krav både på og uden for universiteterne, og som fortsætter den igangsatte udviklingsproces.

Lovforberedelsen

Forslaget til en ny universitetslov er resultatet af en proces, der blev påbegyndt i 2000 blandt andet med nedsættelsen af Forskningskommissionen, som afgav betænkning i efteråret 2001. I 2000 og 2001 etableredes to selvejende universiteter med egne bestyrelser med et flertal af udefra kommende medlemmer – henholdsvis Danmarks Pædagogiske Universitet og Danmarks Tekniske Universitet.

Regeringen formulerede i sit regeringsgrundlag af 27. november 2001, at der skulle gennemføres en reform af landets universiteter. I løbet af 2002 har der været indgående politiske drøftelser, som sluttede oktober 2002 med indgåelse af et politisk forlig om en ny universitetslov mellem regeringen, Socialdemokratiet og Kristeligt Folkeparti.

Sideløbende med de politiske drøftelser og sonderinger har der i 2002 været afholdt en række konferencer af forskellige organisationer, forskningsråd, politiske partier og institutioner, ligesom ministeren for videnskab, teknologi og udvikling og Folketingets udvalg for Videnskab og Teknologi (tidligere Forskningsudvalget) som led i den politiske proces har besøgt en række universiteter. Der har året igennem ligeledes været en intern debat på de enkelte universiteter om indholdet i en universitetsreform, og universiteterne har udarbejdet oplæg om deres særlige ønsker til en fremtidig indretning.

Danmark tilslutter sig med reformen den gruppe af lande som fx Norge, Finland, Sverige, Østrig, Holland, Tyskland, Storbritannien og Japan, der for nyligt har gennemført eller er i gang med tilsvarende reformer i bestræbelserne på dels at være internationalt konkurrencedygtige, dels at fremme en bredere anvendelse af universiteternes viden, herunder udvikling af nye partnerskaber og samarbejdsformer.

Lovforslaget

Universiteterne bliver med lovforslaget selvejende institutioner. Lovforslaget sætter fokus på universiteternes fire opgaver: uddannelse, forskning, formidling og videnuudveksling.

Lovforslaget omfatter også en styrkelse af ledelsesformen, øget frihed fra statslige regler og styring på indholdssiden og endnu større frihed til at bestemme intern organisering i en vedtægt.

Uddannelse

Universiteternes uddannelsesopgave klargøres med dette lovforslag. Universiteter uddanner med afsæt i deres forskning bachelorer, kandidater og ph.d.er, og udbyder forskningsbaseret efter- og videreuddannelse til den voksne befolkning.

Et vigtigt uddannelsespolitisk mål med lovforslaget er at reducere studenterfrafaldet på universitetsuddannelserne. Frarafaldet på flere danske universitetsuddannelser er højt i international sammenhæng. Det er også en central uddannelsespolitisk målsætning, at der er høj fleksibilitet og mobilitet for studerende mellem de danske universiteter og fra og til udenlandske universiteter. Mobilitet giver den enkelte studerende et større udbytte af uddannelsen, bidrager til et alsidigt studiemiljø og styrker samfundets udvikling. Den danske uddannelsesstruktur skal være anvendelig og gennemsigtig for udenlandske studerende – det gælder også ph.d.-uddannelsen. Målsætningen om øget mobilitet forudsætter, at der er reelle muligheder for at bevæge sig mellem uddannelser, herunder at meritproblemer er minimale.

Det er således også regeringens hensigt med dette lovforslag at sikre sammenhæng i uddannelsespolitikken, som den kommer til udtryk i regeringens handlingsplan *Bedre uddannelser* fra juni 2002.

Den gældende universitetslov giver universiteterne hjemmel til at opkræve betaling for undervisning, prøver m.v. fra udenlandske studerende. Denne hjemmel videreføres. Det er afgørende at bevare denne mulighed, for at danske universiteter ligesom udenlandske universiteter kan tage del i den internationale handel med uddannelse, der er i hastig vækst. Det samlede internationale marked for uddannelse vurderes således aktuelt at repræsentere en omsætning på omkring 250 mia. kr. Dette giver universiteterne incitament til at internationalisere deres uddannelse yderligere og bidrage til udbudet af uddannelse og uddannelsesmoduler på tværs af landegrænser. Det er yderligere en international tendens, at universiteter indgår strategiske alliancer med andre universiteter for at ruste sig til konkurrencen på forskning og uddannelse. Det er en udfordring, som også de danske universiteter skal have mulighed for at tage op.

Det er målet, at uddannelsernes faglige indhold, relevans, tilrettelæggelse og struktur udvikles til en ny tids krav til den forskningsbaserede uddannelse. Indhold og struktur skal i større grad afspejle videnssamfundets brede kompetencebehov. Det er vigtigt, at universiteterne fortsat sikrer uddannelse af lærerkræfter til blandt andet de gymnasiale uddannelser og de videregående uddannelser.

Lovforslaget fastslår, at uddannelsesstrukturen, hvor det ikke allerede er sket, skal omlægges med henblik på at sikre en reel implementering af 3+2 strukturen med tre-årige bacheloruddannelser efterfulgt af toårige kandidatuddannelser. Lovforslaget imødekommer Bologna-erklæringens præmisser om uddannelsernes og uddannelsessystemets opbygning.

Med lovforslaget indføres en modulopbygning i alle bachelor- og kandidatuddannelser. Studerende med en relevant akademisk bacheloruddannelse skal have ret til at blive optaget på en fagligt relevant kandidatuddannelse. Studerende med en bachelorgrad får reel mulighed for at vælge mellem flere relevante kandidatuddannelser - også kandidatuddannelser på et andet universitet. Den faglige relevans, sammenhæng og progression skal sikres, og uddannelserne skal have klarere kompetenceprofiler, der retter sig mod forskellige job inden for såvel den private som den offentlige sektor.

For at sikre de bachelorstuderendes reelle valgmuligheder, for så vidt angår adgang og optag til kandidatuddannelser og samtidig hermed deres retssikkerhed, er det endvidere tanken at etablere en såkaldt InterUniversitær Koordinator Tilmelding (IU-KoT), som iværksættes over en årrække i samarbejde med universiteterne. Oprettelse og drift af IU-KoT'en vil blive sendt i udbud.

Den individuelle studievejledning skal intensivres. Denne studievejledning kan især de sidste år på uddannelsen også fokusere på beskæftigelsesvejledning. Universiteterne kan i denne sammenhæng og i forbindelse med øvrig service til studerende gøre udvidet brug af elektroniske selvbetjeningssystemer. Samtlige opgørelser over it-anvendelse i Danmark viser, at studerende er en af de grupper, der har den mest udprægede it-brug i landet. Med de studerendes it-forhold er fundamentet til stede for en avanceret it-anvendelse på de danske universiteter.

Universiteterne har gennem længere tid arbejdet med at udvikle elektroniske selvbetjeningssystemer til en række studenterrelaterede, administrative funktioner. Som eksempel kan nævnes tilmelding til eksamen, kurser m.v. Universiteternes initiativer ligger i forlængelse af regeringens politik om at styrke den elektroniske kommunikation mellem borger og offentlige institutioner. Målet er at skabe klarere mulighed for en mere fleksibel og individuel vejledning og forenkle, effektivisere og smidiggøre sags- og arbejdsgange til fordel for først og fremmest de studerende.

Det er en central målsætning, at der er stærke universitetsuddannelser i hele Danmark. Danske univer-

siteter har en lang tradition for at kombinere det internationale udsyn med en solid regional forankring og samspil med regionale og lokale offentlige og private virksomheder og institutioner. Universiteterne skal derfor fortsat tilgodesse den regionale efterspørgsel efter universitetsuddannelse.

Ændringerne af uddannelsernes indhold og struktur indfases – efter lovens ikrafttræden – over en årrække og efter en proces, der drøftes og aftales mellem universiteterne og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling.

Kvalitetsudvikling

Det er regeringens ambition at fremme og styrke udviklingen af evaluering og evalueringsmetoder på de danske universiteter. Styrket evaluering skal dels give danske universiteter bedre forudsætninger i den internationale konkurrence på uddannelseskvalitet, dels bidrage til at opfylde andre centrale uddannelsespolitiske målsætninger, fx styrket faglighed, øget fleksibilitet, mindsket frafald og studentermobilitet ind og ud af landet.

Lovforslaget præciserer og skærper universiteternes pligt til vedvarende og systematisk kvalitetsudvikling af uddannelse, herunder ph.d.-uddannelse, undervisning og studiemiljøer. Universiteterne skal endvidere have pligt til at inddrage de studerende i kvalitetsudvikling og opfølgning på evalueringer.

Universiteternes pligt til at iværksætte undervisnings-, uddannelses- og turnusevalueringer præciseres. Turnusevalueringer af beslægtede uddannelser skal iværksættes i et samarbejde mellem universiteter. Lovforslaget præciserer, at universiteternes ledelse har ansvaret for gennemførelse og opfølgning på kvalitetssikring og kvalitetsudvikling. Universiteterne vil også blive forpligtet på at oprette landsdækkende censorkorps, der fungerer som kvalitetssikringsmekanisme.

Turnusevalueringer skal gennemføres af en uafhængig eksternt organisation med brug af internationalt anerkendte principper, metoder og procedurer. Universiteterne vælger selv, hvilken organisation der skal forestå evalueringen. Relevante organisationer kan således være eksisterende evalueringenheder i Danmark eller fx Norge, Holland, Tyskland eller Storbritannien. Det vil være hensigtsmæssigt at foretage en integreret evaluering af forskning og uddannelse, hvor det er muligt.

Universiteterne skal anvende evalueringer til blandt andet at synliggøre, at udbudet af uddannelse er relevant for samfundets behov og af højeste uddannelseskvalitet. I forbindelse med evalueringer og udvikling

af uddannelsernes indhold skal universiteterne inddrage relevante aftagere og færdige kandidater for at sikre fælles identitet, niveau og relevans.

Lovforslaget præciserer, at dekaner og især institutledere er ansvarlige for systematisk opfølgning på evalueringer af uddannelse og undervisning. Studienævn og studieledere skal inddrages i evalueringssarbejdet og bidrage til ledernes systematiske opfølgning på evalueringer.

Evalueringer og planer for opfølgning skal fremgå af universiteternes udviklingskontrakter, som godkendes af ministeren. Opfølgning på evalueringer skal fremgå af universiteternes afrapportering af udviklingskontrakter. Universiteterne fastlægger i deres udviklingskontrakter evalueringsform og –hyppighed. Universiteterne skal endvidere i udviklingskontrakter fastsætte klare, forpligtende retningslinier for valg af evalueringsorganisation til turnusevalueringer. Ved inddragelse af tilsvarende uddannelser i udlandet vil turnusevalueringer kunne indgå i et naturligt samspil med systematiske sammenligninger (benchmarking) med andre danske og udenlandske universiteter. Det er tanken, at benchmarking skal indgå i universiteternes udviklingskontrakter.

Evalueringsrapporter og planer for opfølgning på uddannelses- og turnusevalueringer skal være offentligt tilgængelige.

Universiteterne skal i deres vedtægter opstille tydelige retningslinier for dokumentationssystemer i forbindelse med evalueringer og opfølgning. Dokumentationssystemerne skal sammen med evalueringerne kvalificere uddannelsesarbejdet, det ledelsesmæssige informations- og beslutningsgrundlag og indgå som et aktivt ledelsesværktøj.

Ifølge lovforslaget vil ministeren fastsætte generelle regler for kvalitetsudvikling. Lovforslaget giver endvidere ministeren mulighed for i særlige tilfælde at iværksætte evalueringer på eget initiativ, hvor det må antages, at en uddannelse ikke lever op til de krav, der er normen for en forskningsbaseret uddannelse, og hvor universitetet ikke tager initiativ til at rette op herpå fx ved at igangsætte en evaluering.

Det foreslås også, at ministeren kan tilbagekalde en uddannelsesgodkendelse, hvis den ikke lever op til de til enhver tid gældende kvalitetskrav.

Det vil fortsat være muligt at gennemføre evalueringer af institutter, uddannelsesmiljøer o.l. efter drøftelse mellem universitetet og ministeriet.

Danmarks Evalueringsinstitut kan som hidtil igangsætte evalueringer af universiteternes uddannelser efter drøftelser af instituttets handlingsplan med undervisningsministeren og ministeren for videnskab, tek-

nologi og udvikling som fastlagt i kgl. resolution af 27. november 2001.

I forbindelse med indgåelsen af nye udviklingskontrakter vil ministeren afgive en redegørelse til Folketinget, og ministeren vil i den forbindelse også redegøre for, hvilke kvalitetsudviklingsmekanismer universiteterne etablerer og antallet af planlagte og eventuelle gennemførte evalueringer, herunder turnusevalueringer.

Forskning

Lovforslaget fastholder, at universiteterne varetager grundforskning og er forpligtet til at værne om forskningsfriheden, som er knyttet til universiteterne.

Lovforslaget fastslår dermed, at universiteterne har frihed til at forvalte deres akademiske arv. Alle akademiske discipliner fra humaniora over teologi, samfundsvidenskab og sundhedsvidenskab til jordbrugs-, natur- og teknisk videnskab rummer væsentlige indsigter og erfaringer, som skal vedligeholdes og udvikles.

En afgørende forudsætning for at beskytte universiteternes forskningsfrihed er tilstedeværelsen af en solid grundstamme af fri forskning. Langsigtet offentlig grundforskning er fundamentet for universiteternes samspil med det omgivende samfund. Det er en forudsætning for, at universiteterne kan indgå i strategiske samarbejder med andre universiteter i ind- og udland, sektorforskningsinstitutioner, uddannelsesinstitutioner og med offentlige og private virksomheder i Danmark og udlandet. En stærk, fri grundforskning er en forudsætning for, at universiteterne i det hele taget er attraktive samarbejdspartnere.

Universiteterne skal værne om videnskabsetikken. Det gælder fx i forhold til beskyttelsen af forsøgspersoner, erhvervs mæssig udnyttelse af opfindelser og forfalskning eller forvriddning af videnskabelige budskaber.

Betydningen af god og synlig ledelse omkring forskningen og forskningsmiljøerne er veldokumenteret. Gode forskningsmiljøer er også en forudsætning for, at flere studerende ser forskeruddannelsen som en attraktiv karrierevej. Lovforslaget understreger behovet for styrket ledelse gennem ansatte rektorer, dekaner og institutledere og fremhæver krav og forventninger til disse.

Formidling og videnudveksling

Lovforslaget præciserer universiteternes forpligtelse til gensidig udveksling af viden og kompetence med – samt formidling af viden til – det omgivende samfund. Universiteterne skal med afsæt i deres forskning

og uddannelse tilføre samfundet forskningsresultater og viden med sigte på at fremme vækst, velfærd og udvikling i hele samfundet. I den sammenhæng skal universiteterne samarbejde med andre universiteter og uddannelses- og forskningsinstitutioner, herunder også sektorforskningsinstitutioner.

Lovforslaget fremhæver, at universiteterne fortsat skal tilskynde medarbejderne til at bidrage til og deltage i den offentlige debat om vigtige samfundsmæssige forhold.

Danske virksomheders konkurrenceevne nationalt og internationalt hviler i stigende grad på et velfungerende, sammenhængende og konkurrencedygtigt viden- og innovationssystem, hvor offentlige og private aktører spiller tæt sammen. Det er lovforslagets hensigt, at universiteterne får nye og bedre muligheder for at indgå som ligeværdige og kompetente parter i det samlede danske viden- og innovationssystem. Eksempelvis drøfter Danmarks Tekniske Universitet i øjeblikket en sammenlægning med Forskningscentret ved Hørsholm.

Det er endvidere hensigten, at der efter den forestående evaluering af forskerpatentloven, der også omfatter universiteterne, udarbejdes et samlet regelsæt for universiteternes forskellige typer af eksternt samarbejde, herunder forskerparkaktiviteter, innovationsmiljøer, patentering m.v., hvor eventuelle nye muligheder for universiteterne skal beskrives.

Det betyder, at universiteterne aktivt og på gensidig basis udveksler viden og kompetencer med en flæthed af aktører, organisationer, myndigheder samt offentlige og private virksomheder.

På lige fod med at være en naturlig samarbejdspartner for virksomheder og offentlige organisationer nationalt og internationalt bør universiteterne fortsat være et centralt bindeled mellem Danmarks kulturelle identitet og europæisk og international kultur. Det er en side af universiteternes værdigrundlag, der fortsat skal udvikles.

Det foreslås, at alle universiteter skal bidrage til at gøre den nyeste viden tilgængelig for videregående uddannelse uden forskning, herunder professionsbacheloruddannelser og korte videregående uddannelser. Samarbejdet tager på den ene side udgangspunkt i universiteternes forskning, forskningsprofil og -programmer og på den anden side i blandt andet professionsuddannelserne og de praksisorienterede udfordringer, professionerne står overfor.

Styreformer

Lovforslaget lægger op til, at universiteterne bliver selvejende institutioner. Heraf følger en grundlæg-

gende reform af de overordnede styreform. Der indføres bestyrelser med flertal af udefra kommende medlemmer. Bestyrelsens formand findes blandt de udefra kommende medlemmer.

Der skal være mindst to studerende i bestyrelsen, ligesom både det videnskabelige personale og det teknisk-administrative personale skal være repræsenteret. Det forudsættes i øvrigt, at det teknisk-administrative personales indflydelse fortsat kanaliseres via samarbejdsudvalg.

De kommende bestyrelser og rektorer bliver ansvarlige for målopfyldelsen af nye udviklingskontrakter. De nye udviklingskontrakter skal indeholde klare målsætninger og succeskriterier og beskrive og synliggøre det enkelte universitets vision og indsatsområder inden for universitetets fire overordnede opgaver.

Dette følger af en udvikling, der blev indledt med universitetsloven fra 1992. Loven åbnede mulighed for eksperimenter med institutter med blandt andet bestyrelser og ansatte ledere om en anden måde at varetage universiteternes opgaver på – ofte med fokus på det eksterne samarbejde. Disse eksperimenter blev dengang anset for at være undtagelser. I dag er der etableret en lang række selvstændige og ofte større institutter med bestyrelser og ansatte ledere.

IT-højskolen i København blev i 1999 oprettet som et frifakultet under Handelshøjskolen i København efter undtagelsesbestemmelsen i den gældende universitetslov. IT-højskolen i København har udviklet nye og frugtbare samarbejdsformer om uddannelse og forskning på tværs af faglige discipliner, som datalogi, medier, kommunikation, organisation m.v. Endvidere har et stort antal studerende haft gavn af det tværfaglige samarbejde mellem de fire universiteter i Vestdanmark inden for rammerne af IT-højskolen i Vestdanmark. IT-højskolerne har vist sig at yde væsentlige bidrag til styrkelsen af Danmarks it-kompetencer, og de har netop gennemgået en positiv international evaluering. Det foreslås, at IT-højskolen i København bliver et selvstændigt universitet. Samtidig foreslås det, at det stærke uddannelsessamarbejde, der finder sted i forbindelse med IT-højskolen i Vestdanmark, gøres permanent.

I 2000 og 2001 blev der etableret to selvejende universiteter med egne bestyrelser med eksternt flertal – henholdsvis Danmarks Pædagogiske Universitet og Danmarks Tekniske Universitet. De to første danske universiteter fulgte dermed den institutionsform, der er gældende for de fleste af landets videregående uddannelsesinstitutioner for korte og mellemlange videregående uddannelser.

Med dette lovforslag bliver alle danske universiteter nu selvejende institutioner med bestyrelser med eksternt flertal og ansatte ledere.

Institutionelt selveje

Med lovforslaget etableres institutionelt selveje for de nuværende statsinstitutioner blandt universiteterne. Selvejet og den selvejende institution er velkendte begreber inden for forvaltningen, og begrebet har i hvert fald været anvendt i ca. hundrede år, navnlig for institutioner på uddannelsesområdet og det sociale område. Begrebet dækker to forskellige afgrænsede juridiske selskabsformer, nemlig dels den privatretlige selskabsform fonden, jf. fondsloven, dels det offentligretlige begreb særlige forvaltningssubjekter, som omfatter fx Danmarks Radio eller Danmarks Grundforskningsfond. Der kan i den forbindelse også henvises til Finansministeriets publikation, »Fonde med offentlig interesse«, København 1998.

De særlige forvaltningssubjekter udskilles fra den øvrige statslige forvaltning ved lov, der samtidig regulerer, hvilken selvstændighed det pågældende forvaltningssubjekt skal have i forhold til den øvrige statslige forvaltning. Derfor eksisterer der ikke for disse særlige forvaltningssubjekter en egentlig systematik i reguleringen, og selvstændigheden kan variere meget fra område til område. Deres grundlæggende kendetegn er imidlertid, at de ikke indgår i det statslige hierarki, og at de ikke er under instruktion fra vedkommende minister. Heraf følger også, at der ikke uden lovhjælp er klageadgang til ministeren over institutionens afgørelser. Klageadgangen til ministeren foreslås dog opretholdt, for så vidt angår studerendes klager vedrørende retlige spørgsmål.

Ledelsen er normalt overladt til en selvstændig bestyrelse, der udpeges af ministeren eller andre. De er ikke omfattet af det statslige bevillingssystem, men har i stedet anden finansiering fx en kapital som Danmarks Grundforskningsfond, eller de finansieres ved brugerbetaling eller statslige tilskud. De har desuden retsevne, dvs. muligheden for selvstændigt at bære rettigheder og pligter, og de har procesevne, dvs. muligheden for at føre sag i eget navn. Typisk vil deres opgaver være velafgrænsede fagligt eller geografisk.

Forslagets institutionelle selveje er baseret på, at de nuværende statsinstitutioner blandt universiteterne med lovforslaget bliver særlige forvaltningssubjekter. Når termen selvejende institution er brugt, skal det ses i sammenhæng med, at dette begreb dels er anvendt i den øvrige uddannelsessektor, dels kendes fra Finansministeriets budgetregler. Desuden har begrebet allerede været benyttet i forbindelse med selvejekon-

struktionerne for Danmarks Pædagogiske Universitet og Danmarks Tekniske Universitet. Forslaget tilsigter derfor også en mere ensartet regulering af alle de danske universiteter.

Ifølge lovforslaget skal bestyrelsen i henhold til universitetets formålsbestemmelse, som den fastlægges i vedtægten, varetage universitetets interesser som uddannelses- og forskningsinstitution med ansvar for at fastlægge retningslinier for organisationen, den langsigtede virksomhed og udvikling. I den forbindelse er forvaltningen af universitetets økonomi en central del af bestyrelsens ansvar. Universiteterne overgår til en særskilt finansiering i form af tilskud, og universiteterne vil få mulighed for at opbygge en kapital adskilt fra statskassen, fx via opsparing eller via indtægter fra rekvireret forskning eller patentindtægter m.v.

Forslaget om etablering af institutionelt selveje med bestyrelser og ledere, der er ansvarlige over for bestyrelsen, er en afgørende forudsætning for at øge universiteternes frihedsgrader i forhold til ministeren og den øvrige statslige forvaltning, hvilket længe har været ønsket fra universiteterne.

Det foreslås, at universiteterne får en række frihedsgrader, ligesom der er søgt etableret en fleksibilitet, der giver mulighed for at øge frihedsgraderne i takt med, at forudsætningerne for regelforenkling, afbureaukratisering m.v. realiseres. Det vil betyde, at der på sigt tilføres universiteterne yderligere kompetencer og dermed frihedsgrader i forhold til ministeren og den øvrige statslige forvaltning.

Universiteterne vil dog fortsat være underlagt ministerens tilsyn. Det betyder blandt andet, at ministeren har mulighed for at gribe ind over for bestyrelsen som universitetets øverste myndighed, hvis den ikke lever op til sit ansvar efter dette lovforslag.

På kapitalområdet vil der fortsat være forskelle på de enkelte universiteters status. Alle universiteterne vil efter forslaget få mulighed for at opbygge en formue adskilt fra statens formue i øvrigt, men, for så vidt angår bygningsmassen, rummer forslaget kun en hjemmel til, at de nuværende statsinstitutioner blandt universiteterne senere overtager bygningerne med de bevillende myndigheders godkendelse.

Ledelse

Forslagets reform af universiteternes ledelsesstruktur skal styrke ledelsen og øge universiteternes handle- og beslutningskraft. Lovforslaget kombinerer ledelsesreformen med en udstrakt frihed for universiteterne til at fastlægge deres organisering i en vedtægt.

Bestyrelsesmedlemmerne skal tilsammen kunne bidrage til at fremme universitetets strategiske og over-

ordnede udvikling med deres erfaring og indsigt i uddannelse, forskning, vidensformidling og videnudvikling. Udenlandsk forsknings- og uddannelseserfaring bør være repræsenteret. Bestyrelserne får flertal af udefra kommende medlemmer og repræsentation af studerende, det videnskabelige personale og det teknisk-administrative personale. Der skal herske åbenhed om bestyrelsens arbejde, og åbenhed præciseres i lovforslaget og skal fastlægges nærmere i det enkelte universitets vedtægt.

Universitetet kan nedsætte et repræsentantskab, som ud over en rådgivende funktion kan udpege nogle eller alle af bestyrelsens udefra kommende medlemmer, hvis universitetet ønsker det.

Rektor, dekaner og institutledere skal fremover ansættes. Det overordnede princip er, at bestyrelsen ansætter rektor. Rektor ansætter dekaner, der ansætter institutledere. Endvidere udpeger dekaner studieledere efter indstilling fra studienævn. I proceduren ved ansættelse sikres ledernes faglige og ledelsesmæssige legitimitet. Der oprettes ved det enkelte universitet et eller flere akademiske råd, der varetager akademiske sager og udtaler sig om alle akademiske forhold af væsentlig betydning for universitetets akademiske virksomhed.

En ledelsesreform skal sikre, at forskning, uddannelse og videnudvikling fortsat bliver løftet til højeste internationale kvalitetsniveau. Ledelsesreformen skal generelt være med til at fastholde og styrke den forandringsproces, der er begyndt med de mange udviklingsforsøg med organisation og uddannelse.

Regelforenkling og afbureaukratisering

En central målsætning i regeringens universitetspolitik er at sikre universiteterne selvforvaltning og skabe regelforenkling på områder, hvor regler for statens institutioner på en uhensigtsmæssig måde binder universiteterne.

På det økonomiske område har universiteterne allerede i dag en meget betydelig selvforvaltning, da de modtager samlede blokbevillinger til forskning, uddannelse og øvrige formål. Der er ikke i den gældende universitetslov fastsat regler på dette område, bortset fra § 9, stk. 2, hvor der blandt andet står, »at institutionen skal overholde bevillingsforudsætninger og disponeringsregler og varetage de opgaver, der er givet bevilling til«. Denne økonomiske selvbestemmelse skal fastholdes.

Universiteterne har under bygningstaxameterordningen incitament til at sikre en økonomisk ansvarlig bygningsforvaltning og en effektiv lokaleudnyttelse.

I tilfælde, hvor et universitet ønsker at overtage alle eller nogle af de statsjede bygninger, som de lejer, skal der fastsættes vilkår for overdragelsen og herunder en overdragelsessum. Vilkårene kan tilpasses det enkelte universitets behov og skal ske, således at det i udgangspunktet er udgiftsneutralt for staten.

Ved overgang til selveje skal universiteterne fortsat følge reglerne i blandt andet offentlighedsloven, forvaltningsloven, ombudsmandsloven, rigsrevisorloven, lov om statens regnskabsvæsen og statsbyggeloven. Disse regler gælder for både statslige institutioner og for selvejende institutioner, som modtager mere end 50 pct. af sine indtægter via offentlige bevilninger. På det forvaltningsmæssige område tilrettelægger universiteterne selv deres administration inden for de rammer, der fastlægges i lovforslaget.

Det politiske ønske om regelforenkling skal sammen med de nye frihedsgrader vedrørende opsparring, personaleforhold m.v. dels understøtte ledelsens beslutnings- og handlerum og give kendte rammer, dels bidrage til at skabe bedre muligheder for talentpleje gennem strategisk karriereplanlægning – blandt andet med sigte på at løse generationsskifteproblemer.

Den væsentligste forudsætning for de nye frihedsgrader er indførelse af styrket ledelse på universiteterne - dvs. bestyrelser med eksternt flertal, ansat rektor og ansatte ledere. På denne baggrund vil der blive igangsat en proces med henblik på ændring af stillingsstruktur og ansættelsesbekendtgørelse.

Reglerne på uddannelsesområdet foreslås ligeledes reduceret, og den faglige centrale kontrol mindsket. Der sker derfor en ændring af den procedure, der tidligere har været i forbindelse med godkendelse af nye uddannelser. De nuværende fem uddannelsesråd er nedlagt. Lovforslaget sigter dermed mod mindre central styring og øget fagligt selvstyre.

Størstedelen af de hjemler, der ses i lovforslaget, er en direkte konsekvens af, at universiteternes status ændres til institutionelt selveje, og bemyndigelserne findes for størstedelen derfor også på økonomiområdet. Det er tanken, at det nuværende antal bekendtgørelser på omkring 150 reduceres til ca. 20. Endvidere vil ministerens godkendelse af nye uddannelser begrænses til primært at omhandle en vurdering af de økonomiske aspekter i forhold til taxameterindplacering og en vurdering af samfundets behov for uddannelsen. Universiteterne skal sikre nye uddannelsers faglige miljø, indhold og relevans.

Med lovforslaget inkorporeres de universitetsrelevante bestemmelser og bemyndigelser fra lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) i

universitetsloven. Den gældende lov om universiteter m.fl. (universitetsloven) og lov om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger ophæves. Endvidere lægges op til, at ministeren efter drøftelse med bestyrelsen for Danmarks Tekniske Universitet og bestyrelsen for Danmarks Pædagogiske Universitet helt eller delvis kan ophæve lov om Danmarks Tekniske Universitet og lov om Danmarks Pædagogiske Universitet. Landets universiteter vil således alle blive omfattet af en og samme lov.

Lovforslaget vil være omfattet af lovovervågning.

Konsekvensvurderinger af lovforslaget

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget indebærer, at universiteternes bevilninger omlægges til tilskud, der vil blive udbetalt som bloktilskud (taxameterordningen) til dækning af de direkte og de indirekte omkostninger i forbindelse med universiteternes virksomhed.

Det er vurderingen, at forslaget er udgiftsneutralt for staten. De eventuelle merudgifter, implementeringen af den ny ledelsesreform m.v. vil medføre, forventes at blive modsvaret af de effektivitetsgevinster, lovforslaget vil udløse.

Ved overgangen til selveje bliver universiteterne særlige forvaltningssubjekter og vil i videre omfang blive omfattet af almindelige regler om skatter og afgifter m.v. Det får blandt andet den følge, at ministeren ifølge lovforslaget kompenserer universiteternes udgifter til betaling af afgifter i henhold til momsloven. Dette forventes ikke at give universiteterne merudgifter.

Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner

Lovforslaget indeholder regelforenkling blandt andet i form af en betydelig reduktion af uddannelsesbekendtgørelser. Endvidere forenkles taxametersystemet. Herudover er det intentionen at fortsætte med yderligere regelsanering, såfremt forudsætningerne herfor er tilstede.

Universiteterne løftes ud af statsregnskabet, og ministeriet skal etablere en anden økonomisk forvaltningsmodel for universitetsområdet, der omfatter regeludstedelse, udbetaling af tilskud, behandling af regnskaber og revisionsmæssige forhold. Universiteterne må omstille sig på de nævnte forhold. Det er imidlertid vurderingen, at dette modsvares af lovforslagets effektivitetsgevinster.

Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Det er forventningen, at lovforslaget vil have en indirekte positiv effekt på erhvervslivets økonomi, idet lovforslaget har til hensigt at styrke universiteternes uddannelse og forskning og øge samspillet med det danske samfund, herunder det private erhvervsliv. Det er hensigten at skabe mulighed for at få indfriet det danske potentiale i den internationale videnøkonomi.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget forventes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive konsekvenser/mindredgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Regelforenkling. Forenkling af taxametersystemet. Færre bekendtgørelser på uddannelsesområdet.	Ved overgang til selveje udtræder universiteterne af statsregnskabet, og Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling skal etablere en anden økonomisk forvaltningsmodel for universitetsområdet, der omfatter regeludstedelse, udbetaling af tilskud, behandling af regnskaber og revisionsmæssige forhold.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter	

Udkast til lovforslag har været sendt til høring hos universiteterne og en lang række institutioner, organisationer og myndigheder m.v., jf. nedenstående fortegnelse. Udkastet har desuden været offentliggjort på Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings hjemmeside.

*Høringsliste**Universiteter m.v.:*

Københavns Universitet
Aarhus Universitet
Syddansk Universitet
Roskilde Universitetscenter
Aalborg Universitet

Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget forventes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

Lovforslagets forhold til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

Danmarks Tekniske Universitet
Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole
Danmarks Farmaceutiske Højskole
Handelshøjskolen i København
Handelshøjskolen i Århus
Danmarks Pædagogiske Universitet
IT-Højskolen i København
IT-Højskolen i Vestdanmark

Ministerier:

Beskæftigelsesministeriet
Finansministeriet
Forsvarsministeriet
Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Justitsministeriet

F. t. l. om universiteter

Kirkeministeriet
 Kulturministeriet
 Miljøministeriet
 Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration
 Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
 Socialministeriet
 Udenrigsministeriet
 Undervisningsministeriet
 Økonomi- og Erhvervsministeriet

Andre:

Akademiet for de Tekniske Videnskaber
 Akademikernes Centralorganisation
 Amtsrådsforeningen
 Analyseinstitut for Forskning
 Censorformændene
 Center for Sprogteknologi
 Civiløkonomerne
 CVU-Rektorkollegiet
 Danmarks Elektroniske Forskningsbibliotek
 Danmarks Evalueringsinstitut
 Danmarks Forskningsråd
 Danmarks Humanistiske Forskningscenter
 Dansk Arbejdsgiverforening
 Dansk Handel & Service
 Dansk Industri
 Dansk Magisterforening
 Dansk Metal
 Dansk Rumforskningsinstitut
 Danske Studerendes Fællesråd
 Det Ethiske Råd
 Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab
 Erhvervsakademirådet
 Foreningen af Universitets- og Handelshøjskolestude-
 rende
 Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse
 Forskeruddannelsesrådet
 Forskningscenter Risø
 Forskningsforum
 Frederiksberg Kommune
 Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd
 Gymnasierådet
 Gymnasieskolernes Lærerforening
 Gymnasieskolernes Rektorforening
 Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund (STAT)
 Hovedstadens Udviklingsråd
 Ingeniørforeningen i Danmark
 Institut for Grænseregionsforskning
 Kommunernes Landsforening
 Københavns Kommune

Landbrugsrådet
 Landsorganisationen i Danmark
 MVU-Rådet
 Rektorforsamlingen for Teknika
 Rektorkollegiet
 Rigsrevisionen
 Rådet for Teknologi og Innovation
 Rådet for Uddannelses- og Erhvervsvejledning
 Sektorforskningens Direktørkollegium
 Statens IT-Råd
 Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige
 Forskningsråd
 Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd
 Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd
 Statens Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd
 Statens Teknisk-Videnskabelige Forskningsråd
 Studenterrådgivningen
 Teknologirådet

*Bemærkninger til de enkelte bestemmelser i forslag til
 lov om universiteter (universitetsloven)*

Til § 1

Til stk. 1.

Følgende universiteter er omfattet af lovforslaget: Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Syd-dansk Universitet, Roskilde Universitetscenter, Aal-borg Universitet, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøj-skole, Danmarks Tekniske Universitet, Danmarks Farmaceutiske Universitet, Handelshøjskolen i Kø-benhavn, Handelshøjskolen i Århus, Danmarks Pæda-gogiske Universitet og IT-Højskolen i København, der foreslås oprettet som et selvstændigt universitet. Hvis der undtagelsesvis oprettes et nyt universitet, vil der blive taget stilling til, om det skal være omfattet af loven. I så fald vil et nyt universitet omfattet af loven kunne oprettes administrativt med de bevilgende myndigheders godkendelse, dvs. ved finanslov eller ved forelæggelse af aktstykke.

Til stk. 2.

Universiteterne vil blive selvejende institutioner inden for den offentlige forvaltning og vil fortsat være omfattet af blandt andet lov om offentlighed i forvaltningen, forvaltningsloven, lov om Folketingets Om-budsmand, statsbyggeloven og lov om ligestilling af kvinder og mænd. Endvidere gælder de særlige be-
 stemmelser for den offentlige forvaltning i lov om be-handling af personoplysninger.

Til § 2

Til stk. 1.

Universitetet har til opgave at drive forskning og give forskningsbaseret bachelor- og kandidatuddannelse, forskeruddannelse og forskningsbaseret efter- og videreuddannelse indtil højeste internationale niveau.

Universitetet skal sikre sammenhæng mellem forskning og uddannelse og kvaliteten af den forskningsbaserede undervisning og af studiemiljøet, således at uddannelserne er relevante for brugere og aftagere og til stadighed er tidssvarende og af højeste kvalitet.

Til stk. 2.

Der er ikke tilsigtet nogen ændring af princippet om universitetets forskningsfrihed. Universitetet skal værne om forskningsfriheden og skal sikre, at der altid udøves en uafhængig, selvstændig og perspektivrig forskning. Forskningsfriheden er knyttet til universitetet.

Forskningsfriheden er central for at fastholde og udvikle kvaliteten i de forskningsbaserede uddannelser, da uddannelseskvalitet styrkes af uafhængig, engageret og kritisk videnfrembringelse.

Det er afgørende, at universitetet varetager grundforskning og med afsæt heri vedligeholder og udvikler vigtige grunddiscipliner inden for de fagområder, som universitetet dækker.

Universitetet skal ligeledes værne om videnskabsetikken. Forskningsarbejde skal således udøves under iagttagelse af de regelsæt m.v., der regulerer etiske spørgsmål samt med respekt for de etiske problemstillinger, der i øvrigt er knyttet til forskning.

Dette er reguleret i blandt andet tre sammenhænge. For det første lov om et videnskabsetisk komitéssystem og behandling af biomedicinske forskningsprojekter, der fastslår beskyttelsen af forsøgspersoner, der deltager i biomedicinske forskningsprojekter, samtidig med at der skabes mulighed for udvikling af ny værdifuld viden.

For det andet lov om opfindelser ved offentlige forskningsinstitutioner (forskerpatentloven), hvorefter en institution, hvor særlige etiske forhold gør sig gældende, kan acceptere, at en opfindelse ikke skal gøres til genstand for erhvervmæssig udnyttelse. Forskerpatentloven skal evalueres med udgangen af 2003. Der findes endvidere i patentloven og brugsmodelloven regler om etiske hensyn for, hvornår patenter kan meddeles, og brugsmødelser registreres.

Endelig kan nævnes Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed (UVVU), som har til opgave at

behandle sager om eksempelvis forfalskning eller forvriddning af det videnskabelige budskab.

Til stk. 3.

Forslaget er en præcisering af universitetets samfundsmæssige forpligtelse. Universitetet skal deltage aktivt i udveksling af viden og kompetencer med det omgivende samfund.

Universitetet udveksler som en integreret del af dets virke viden og kompetencer på gensidig basis med en stor kreds af aktører, organisationer, myndigheder, offentlige og private virksomheder m.v.

Med det omgivende samfund tænkes her på dels videninstitutioner i ind- og udland - fx universiteter, sektorforskningsinstitutioner, forskerparkaktiviteter, universitetshospitaler, Centre for Videregående Uddannelse, enkeltstående mellemlange videregående uddannelsesinstitutioner, erhvervsakademier, innovationsmiljøer og Godkendte Teknologiske Serviceinstitutioner - dels offentlige og private organisationer og virksomheder i ind- og udland. Danmarks Tekniske Universitet drøfter således i øjeblikket en sammenlægning med Forskningscentret ved Hørsholm.

Som et centralt redskab i styrkelsen af videnformidling og videnuudveksling og som led i undervisning og forskning medtænker universitetet biblioteks- og museumsfunktioner m.v. i sin samlede virksomhed. For de universiteter, der ikke har eget forskningsbibliotek, sker dette i et samarbejde med det eller de biblioteker, der varetager biblioteksopgaven.

Universitetet er åbent over for omverdenen og omsætter forskning og uddannelse med blandt andet det formål at bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i hele samfundet. Universitetets forpligtelse må ikke stride mod intentionerne i forskerpatentloven, hvorefter opfindelser frembragt ved hjælp af offentlige midler ved blandt andet universiteter skal nyttiggøres for det danske samfund ved erhvervmæssig udnyttelse.

Universitetet har en stor og bred samfundsmæssig betydning som viden- og kulturbærende institution. Universitetet skal tilskynde medarbejderne til aktivt at formidle viden til det omgivende samfund, herunder aktivt at bidrage til og deltage i den offentlige debat om vigtige samfundsmæssige forhold også i internationale sammenhænge.

Til stk. 4.

Bestemmelsen omfatter videregående uddannelse uden forskning, dvs. professionsbacheloruddannelser og korte videregående uddannelser.

Med bestemmelsen foreslås, at alle universiteter skal bidrage til forskningstilknudning af de mellem-

lange videregående uddannelser. Dette svarer til den forpligtelse, som i dag gælder for Danmarks Pædagogiske Universitet, jf. lov om Danmarks Pædagogiske Universitet, § 1, stk. 2. Danmarks Pædagogiske Universitet er endvidere fortsat forpligtet til at sikre forskningstilknytningen for Danmarks Erhvervspædagogiske Læreruddannelse, jf. § 1, stk. 2, i lov om Danmarks Pædagogiske Universitet. Der er inden for Undervisningsministeriets ramme afsat midler til, at Centre for Videregående Uddannelse og enkeltstående mellemlange videregående uddannelsesinstitutioner indgår aftaler med universiteter om forskningstilknytning, samt afsat midler til udvikling på erhvervsakademier.

Til § 3

Til stk. 1.

Bestemmelsen viderefører universitetets frihed til at bestemme, hvilke uddannelser det vil udbyde inden for sine fagområder, men samtidig foreslås en højere grad af decentralisering og frihed med hensyn til universitetets egen vurdering af udbudets faglige kvalitet. Der lægges op til, at universitetet får ansvar for at sikre, at uddannelserne tager udgangspunkt i et bæredygtigt forskningsmiljø, og at der inden for den fastlagte optagelseskapacitet kan tilbydes forskningsbaseret undervisning på internationalt niveau og af høj kvalitet. Universitetet skal som hidtil sikre, at udbudet er i overensstemmelse med samfundets behov for uddannelse inden for forskellige fagområder og skal i tilknytning hertil foretage en kvalificeret vurdering af, at færdige kandidater ikke uddannes til arbejdsløshed.

I ministerens godkendelse af universitetets udbud af uddannelser indgår en taxameterindplacering af uddannelsen samt en legalitetskontrol af, at uddannelsen opfylder de regler, der er fastsat for uddannelse, jf. § 8, og de dertil hørende bemærkninger. I ministerens godkendelse indgår i samarbejde med blandt andre undervisningsministeren og kulturministeren endvidere en vurdering af samfundets behov for den pågældende uddannelse og dens sammenhæng med det øvrige uddannelsessystem.

Det bemærkes, at udbud af uddannelser rettet mod særlige erhverv, fx autorisationsgivende uddannelser og uddannelser rettet mod undervisningsfunktioner i de gymnasiale uddannelser samt de korte og mellemlange videregående uddannelser, forudsætter, at ministeren har drøftet godkendelsen med den ansvarlige ressortminister eller myndighed for at sikre sig, at uddannelsen opfylder uddannelsesrelevante og lovgivningsmæssige krav.

Beføjelsen til at godkende udbud omfatter både en helt ny heltids- eller deltidsuddannelse og en heltids- eller deltidsuddannelse, som er ny på det pågældende universitet, jf. § 4, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 5, stk. 1.

Til stk. 2.

Samtidig med indførelse af de nye frihedsgrader for universitetet til at beslutte udbud af uddannelse og til at fastlægge det nærmere faglige indhold jf. bemærkningerne til stk. 1, foreslås, at ministeren får mulighed for at kunne tilbagekalde godkendelsen af et uddannelsesudbud, hvis der ikke længere er samfundsmæssigt behov for udbudet, eller hvis kvalitetskravene ikke overholdes. Ministeriets vurdering af behovet og kvaliteten vil normalt ske på baggrund af en evaluering af uddannelsen.

Til stk. 3.

Bestemmelsen tænkes kun anvendt i de særlige tilfælde, hvor det må antages, at en uddannelse ikke lever op til de krav, der er normen for forskningsbaseret uddannelse, og hvor universitetet ikke tager initiativ til at rette op herpå fx ved at igangsætte en evaluering. Det kan fx være i tilfælde af gentagen kritik og klager til ministeren fra studerende over forhold ved en uddannelse. Ministeren kan inddrage andre uddannelser ved universitetet eller ved andre universiteter i en evaluering, fx samme eller beslægtede uddannelser, for at sikre muligheden for sammenligning mellem uddannelserne.

Til § 4

Til stk. 1. og 2.

Bestemmelsen præciserer, at grundstrukturen med selvstændigt optag til tre-årige bacheloruddannelser, to-årige kandidatuddannelser og tre-årige forskeruddannelser fastholdes. En bacheloruddannelse afsluttes på tredje år med et bachelorprojekt, og en kandidatuddannelse afsluttes med et kandidatspeciale. Uddannelserne og de enkelte elementer i uddannelserne opgøres i ECTS-point (European Credit Transfer System), som er en fælles europæisk model for kvantitative opgørelser af studieforløb på videregående uddannelse. Det følger af ECTS-reglerne, at 60 ECTS-point udgør et års heltidsstudier. En række lande, herunder Danmark, har allerede indført ECTS som nationalt målesystem.

Bacheloruddannelser er heltidsuddannelser, som skal tilrettelægges sådan, at den studerende kan fuldføre uddannelsen på 34 måneder, ved studiestart i forårssemestret dog 36 måneder. Kandidatuddannelser er heltidsuddannelser, som skal tilrettelægges sådan, at

den studerende kan fuldføre uddannelsen på 24 måneder i de tilfælde, hvor kandidatuddannelsen fortsætter i umiddelbar tilknytning til bacheloruddannelsen. Uddannelserne tilrettelægges i måneder af hensyn til bestemmelser herom i lov om statens uddannelsesstøtte, der henhører under undervisningsministerens ressort.

Ph.d.-uddannelse er normalt tilrettelagt som tre års heltidsstudier, men kan efter regler fastsat af universitetet tilrettelægges som deltidstudier, fx når forskeruddannelse omhandler programmer med tilknytning til et erhvervsområde eller en profession, således at den ph.d.-studerende under forskeruddannelsesforløbet bevarer tilknytning til erhvervsområdet/professionen. Adgang til ph.d.-uddannelsen skal niveaumæssigt baseres på et gennemført kandidatstudium eller tilsvarende. Studerende, der endnu ikke har afsluttet en uddannelse svarende til en kandidatuddannelse, kan som hidtil indskrives som ph.d.-studerende i forbindelse med den såkaldte "4+4-ordning" efter regler fastsat af universitetet.

Til stk. 3.

Med særlige forhold tænkes på de særlige autorisationsgivende uddannelser, der kan betinge en anden studielængde end den, der er fastsat i stk. 1, fx kandidatuddannelser, som efter en bacheloruddannelse giver autorisation til læge og dyrlæge. Det er dog afgørende, at evt. forlængelse af den fastsatte normerede studietid tillægges kandidatuddannelsen, således at den studerende opnår en afrundet bacheloruddannelse efter tredje år.

Der tænkes endvidere på den særlige propædeutik-undervisning, som i dag udbydes i tilknytning til en række bacheloruddannelser, og som højst kan have et omfang svarende til 60 ECTS-point, fx humanistiske uddannelser i sprog, der enten ikke udbydes på gymnasialt niveau eller kun udbydes få steder i landet, og teologiuddannelsen, hvori der kan udbydes latin og græsk. Det er afgørende, at en evt. forlængelse af den fastsatte normerede studietid tillægges bacheloruddannelsen, idet hovedprincippet for tilrettelæggelsen af den propædeutiske undervisning er at bringe de studerendes sproglige færdigheder på et niveau svarende til en gymnasial uddannelse før studiestart.

Af hensyn til eventuelt afledte virkninger på udgifter til statens uddannelsesstøtte vil ministeren drøfte anvendelsen af muligheden i stk. 3 med undervisningsministeren i dennes egenskab af ressortminister for SU-styrelsen.

Til stk. 4.

Hovedprincippet er, at universitetet selv bestemmer, hvor mange studerende det vil optage. Der er frit

optag til de enkelte bachelor- og kandidatuddannelser, som betyder, at universitetet selv fastsætter antallet af optagelsespladser til de enkelte uddannelser, dog under forudsætning af at universitetet kan give en forsvarlig forskningsbaseret undervisning med kvalificerede lærerkræfter og kan skaffe tilstrækkelig bygningskapacitet. Der er imidlertid foreslået hjemmel til, at ministeren kan fravige dette princip ved at fastsætte maksimumstal, som giver mulighed for, at der kan fastsættes en maksimal samlet pladsramme, eller at der kan fastsættes et maksimalt optagelsestal for den enkelte uddannelse.

Til § 5

Den foreslåede bestemmelse præciserer, at universiteter udbyder forskningsbaseret efter- og videreuddannelse i form af deltidstudier. Deltidsuddannelse er et begreb, der omfatter udbud af erhvervsrettet videregående uddannelse med deltagerbetaling og delvis statstilskud til den voksne befolkning. Uddannelserne tilrettelægges normalt på deltid, således at undervisningen kan følges i fritiden samtidig med erhvervsarbejde, men kan tillige tilrettelægges på heltid i op til et år. Udbud af deltidstudier, som udløser tilskud efter denne lov, kan ikke forbeholdes bestemte virksomheder eller lignende og skal annonceres offentligt.

Det bemærkes, at disse uddannelser, der hidtil har været udbudt og finansieret efter lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. (herefter ÅU-loven), der er hovedforankret under undervisningsministerens ressort, med forslaget får hjemmel i universitetsloven og kaldes derfor ikke længere åben uddannelse, men deltidstudier. Masteruddannelser er og skal også fremover være omfattet af lov om erhvervsrettet grunduddannelse og videregående uddannelse (videreuddannelsessystemet) for voksne (herefter VFV-loven), men finansieres m.v. som deltidstudier efter dette lovforslag.

De relevante bestemmelser fra ÅU-loven er indskrevet i lovforslaget. Der er alene tale om en teknisk inkorporering af centrale bestemmelser fra ÅU-loven, der er nødvendige for universitetets opgavevaretagelse i forbindelse med udbud af forskningsbaserede uddannelsesaktiviteter i form af deltidstudier. Det drejer sig om følgende bestemmelser fra ÅU-loven: Formål (§ 1), område og tilrettelæggelse (§ 2), udbud (§ 3), tilskud (§ 6), deltagerbetaling (§§ 8 og 9). Bestemmelsen om nævnet (§§ 11-13) er ikke medtaget, idet det er vurderingen, at universiteterne med deres forskningsbaserede uddannelser ikke vil kunne påføre private initiativtagere konkurrence.

Der vil i medfør af lovforslagets § 8 blive fastsat generelle regler om formål, område, selvstuderende og tilrettelæggelse samt udbud af deltidsuddannelser som led i den tekniske inkorporering. Bestemmelser om tilskud og deltagerbetaling er indskrevet i lovforslagets §§ 19, 20 og 26.

Til stk. 1.

Ad 1) *Masteruddannelse* kan udbydes som et reguleret forløb, dvs. en uddannelse som ministeren fastsætter regler om, eller som et fleksibelt forløb, dvs. en uddannelse der tilrettelægges i en personlig uddannelsesplan, jf. bestemmelser herom i VFV-loven. Masteruddannelse er på 60 ECTS-point, undtagelsesvis på op til 90 ECTS-point, og afsluttes med et masterprojekt (afgangsprojekt) på min. 12 ECTS-point. Udbud af masteruddannelse som et reguleret forløb forudsætter ministerens godkendelse, jf. § 3, stk. 1.

Ad 2) Med *anden efter- og videreuddannelse* åbnes mulighed for blandt andet nye kompetencegivende uddannelsesforløb af fx ½ års varighed omregnet til heltid (30 ECTS-point), som universitetet eventuelt vil kunne udbyde i samarbejde med sektorforskningsinstitutioner, jf. forslag til lov om sektorforskning. Udbud af disse forløb forudsætter ministerens godkendelse, jf. § 3, stk. 1.

Ad 3) Med *supplerende uddannelsesaktiviteter* tænkes på suppleringsforløb i forhold til det ordinære uddannelsessystem, fx overgang fra en mellemlang videregående uddannelse, herunder en professionsbacheloruddannelse, til en overbygning på kandidatniveau eller fra en akademisk bacheloruddannelse til en kandidatuddannelse. Der vil dog kun undtagelsesvis være behov for supplerende, idet suppleringsforløb alene er relevante for personer, der har behov for yderligere faglige og teoretiske kompetencer i forhold til de givne uddannelser og uddannelsesniveauer. Endvidere kan enkeltfag fra eksisterende uddannelser, jf. § 5, stk. 2, i mange tilfælde fungere som supplerende.

Kun i de tilfælde, hvor de nævnte muligheder ikke er relevante, kan der være behov for egentlige suppleringsforløb, og disse forløb forudsætter ministerens godkendelse, jf. § 3, stk. 1.

Til stk. 2.

Ud over de deltidsuddannelser, der er nævnt i stk. 1, kan universitetet som deltidsuddannelser fortsat udbyde følgende uddannelsesaktiviteter, der ikke forudsætter ministerens godkendelse:

Heltidsuddannelser tilrettelagt på deltid, hvormed tænkes på alle de uddannelser, som universitetet i forvejen er godkendt til at udbyde som heltidsuddannelser.

Enkeltfag, som er en fagligt afgrænset del af en uddannelse, hvortil der er knyttet en prøve, eksamen eller selvstændig bedømmelse i øvrigt. Ministeren vil, jf. § 8, fastsætte regler om, at deltagerne på deltidsuddannelse og heltidsuddannelse tilrettelagt på deltid som hidtil har krav på at kunne gennemføre uddannelserne som enkeltfag. Hvis der er ledige pladser på en heltidsuddannelse, kan universitetet dog indskrive deltagere på afgrænsede dele af uddannelsen efter reglerne om deltidsuddannelse.

Fagspecifikke kurser, som er undervisningsforløb af 1-4 ugers varighed omregnet til heltid. Universitetet udbyder disse kurser på basis af heltids- og deltidsuddannelser, som universitetet er godkendt til at udbyde, og som det modtager tilskud til. Kurserne skal bygge på elementer, som indgår i disse uddannelser.

Universitetet kan som hidtil uden statstilskud udbyde deltidsuddannelser som indtægtsdækket virksomhed til virksomheder eller lignende. Uddannelsesaktiviteten kan tilrettelægges efter aftale med den eller de pågældende virksomheder.

Til § 6

Til stk. 1 og 2.

De generelle regler for forskningsbaseret uddannelse, som vil blive udstedt i henhold til § 8, vil som hidtil også omfatte titlerne til bacheloruddannelser, kandidatuddannelser, ph.d.-uddannelser samt masteruddannelser.

Universitetet kan som hidtil som den højeste universitetsgrad tildele doktorgrader inden for de fagområder med tilhørende kandidatgrader, der er repræsenteret på universitetet, jf. § 4. Tilsvarende kan æresdoktorgraden som hidtil tildeles forskere, der skønnes at have gjort sig videnskabeligt fortjent, at det findes naturligt at hædre dem med denne højeste videnskabelige grad. Det er kun et universitet, der er omfattet af dette lovforslag, der kan tildele doktorgrader, herunder æresdoktorgrader.

Med hjemmel i den gældende universitetslov har der været udstedt regler om erhvervelse af doktorgrader, herunder krav om bestemmelser i det enkelte universitets statut. Det foreslås, at der ikke længere gives hjemmel til at udstede centrale regler på dette område, men at de nærmere regler om tildeling af doktorgrader alene fastsættes i universitetets vedtægt.

Til § 7

Her tænkes især på visse forskningstilknyttede mellemlange videregående uddannelser, herunder uddannelse til professionsbachelor som fx diplomingeniør,

socialrådgiver og diplomuddannelser som fx HD-uddannelsen.

Til § 8

Bestemmelsen bemyndiger ministeren til som hidtil at fastsætte generelle regler for forskningsbaseret hel- og deltidsuddannelse, herunder censur og kvalitetsudvikling. Bestemmelsen bemyndiger endvidere ministeren til som hidtil at fastsætte generelle regler om adgang til forskningsbaseret uddannelse.

I lyset af ønsket om mindre central faglig styring af uddannelse og udvidelse af universitetets faglige selvstyre foreslås, at ministerens godkendelseskompetence af nye uddannelser omfatter sikring af, at uddannelsen opfylder de generelt fastsatte bestemmelser om uddannelse, taxameterindplacering af uddannelsen samt en vurdering af det samfundsmæssige behov for udbudet, herunder dennes sammenhæng med det øvrige uddannelsessystem, jf. bemærkningerne til § 3, stk. 1. Derfor er det de overordnede rammer for forskningsbaseret uddannelse, der fastsættes centralt, således at det er universitetet, som i studieordningen fastlægger det faglige indhold m.v. I forlængelse heraf ophører den indholdsmæssige kontrol i form af blandt andet uddannelsesråd, som er nedlagt.

Det er tanken at udstede bekendtgørelse for bachelor- og kandidatuddannelse (heltidsuddannelse) og bekendtgørelse for regulerede masterforløb (deltidsuddannelse), hvor bekendtgørelserne indeholder en oversigt over godkendte titler, jf. § 6, samt en revideret bekendtgørelse for ph.d.-uddannelsen.

De generelle regler for fx bachelor- og kandidatuddannelse tænkes dermed fastsat i bekendtgørelse, der gælder for alle de forskningsbaserede uddannelser eller grupper af uddannelser. De detaljerede regler for de enkelte uddannelser skal fastlægges af universitetet i studieordningen. Uddannelsesbekendtgørelsen vil som minimum indeholde generelle regler om blandt andet faglig sammenhæng og progression i hele uddannelsesforløbet, bachelorprojekt og kandidatspeciale af et vist omfang (i ECTS-point), godkendelse af studieordninger og væsentlige ændringer heri, herunder at disse skal drøftes med relevante aftagere og færdige kandidater samt koordineres med studieordninger for samme/beslægtede uddannelser ved andre universiteter.

Studieordningerne skal fortsat ikke godkendes af ministeren; dog for så vidt angår autorisationsuddannelser, skal studieordningerne forhandles med relevant autorisationsmyndighed. Studieordningerne skal gøres offentligt tilgængelige.

Det er endvidere tanken at udstede regler – efter drøftelse med blandt andre kulturministeren og undervisningsministeren – om

eksamen og censur, herunder om klager til universitetet fra studerende, blandt andet om klagefrister, i forbindelse med klager over prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen. Det er hensigten at opretholde de hidtidige regler om, at mindst 1/3 af en uddannelse skal dokumenteres ved eksterne prøver (ekstern censur), samt at der etableres landsdækkende censorkorps med censorformandskaber. Det er endvidere hensigten at overveje, hvorvidt studielederen skal indgå i udpegning af censorer til den konkrete prøve eller anden bedømmelse.

kvalitetsudvikling. Det foreslås, at universitetet løbende og systematisk foretager evaluering af uddannelse og undervisning, herunder turnusevalueringer af samme/beslægtede uddannelser ved andre universiteter. Turnusevalueringer skal gennemføres af en uafhængig ekstern organisation med brug af internationalt anerkendte principper, metoder og procedurer. Evalueringerne skal være genstand for systematisk opfølgning som del af universitetets afrapportering og indsatsområder i udviklingskontrakter, idet evalueringsrapporter og opfølgingsplaner herfor skal være offentligt tilgængelige. Universitetet og ministeren kan bede eksisterende evalueringenheder i ind- eller udland om at forestå eller bidrage til turnusevalueringer, jf. bemærkningerne til § 10, stk. 8.

adgang, optag m.v. Det foreslås, at de nugældende regler fastholdes og præciseres nærmere. Med studie-reformen lægges op til, at universitetsbachelor skal kunne vælge mellem flere forskellige kandidatuddannelser, herunder få bedre muligheder for at kunne tage en bacheloruddannelse ved et universitet og en kandidatuddannelse ved et andet universitet. For at synliggøre de studerendes valgmuligheder og forbedre deres retsstilling ved overgang fra bacheloruddannelse til kandidatuddannelse er det endvidere tanken at anvende ministerens bemyndigelse til at etablere en såkaldt InterUniversitær Koordineret Tilmelding (IU-KoT). Der vil blive fastlagt retningslinjer for etablering af IU-KoT'en, herunder at den vil blive iværksat, udviklet og implementeret over en årrække i samarbejde med universiteterne, og at der for den enkelte studerende skal være sikkerhed for optag på mindst én kandidatuddannelse. Oprettelse og drift af IU-KoT'en vil blive sendt i udbud.

deltidsuddannelse. Der henvises til bemærkningerne til § 5.

Til § 9

Bestemmelsen præciserer, at universitetet har til opgave at tilbyde studerende på både heltidsuddannelser og deltidsuddannelser studievejledning under selve uddannelsesforløbet. For at reducere frafald og understøtte studerende i en mere fleksibel uddannelsesstruktur skal universitetet i højere grad end hidtil fokusere på vejledningen af studerende. Denne studievejledning kan især på de sidste år af uddannelsen også fokusere på beskæftigelsesvejledning.

Vejledning i forbindelse med indgang til kandidat-, master- og ph.d.-uddannelser tilbydes alene af universitetet.

Om vejledning i forbindelse med indgang fra ungdomsuddannelser til de universitære bacheloruddannelser henvises til Undervisningsministeriets lovforslag om vejledning om valg af uddannelse og erhverv.

Til § 10

Til stk. 2.

Der skal i størst muligt omfang være åbenhed om bestyrelsens beslutninger samt grundlaget og bevæggrundene herfor med henblik på at give studerende, ansatte og andre interessenter indsigt i universitetets forhold og bestyrelsens arbejde. De nærmere regler herfor fastsættes i vedtægten.

Ministeren vil ved godkendelsen af vedtægterne påse, at disse lever op til målsætningen om størst mulig åbenhed i bestyrelsens arbejde. Åbenheden skal reguleres i forhold til dels bestyrelsens mødemateriale, dels bestyrelsens forhandlinger og endelig bestyrelsens beslutninger. Ministeren vil tage udgangspunkt i kriterierne fra lov om offentlighed i forvaltningen, sådan at hovedreglen bliver åbenhed, men at en række sager konkret må undtages, fx den konkrete ansættelse af rektor, kontraktsforhandlinger med private eller overvejelser vedrørende strategiske alliancer med andre universiteter om forskning eller uddannelse.

Til stk. 3.

En decentralisering til universitetet af det økonomiske ansvar skaber behov for at præcisere universitetets ansvar for forvaltningen af universitetets samlede ressourcer.

Bestemmelsen beskriver bestyrelsens ansvar for den økonomiske forvaltning. Ansvarret omfatter alle økonomiske dispositioner fra beskedne enkeltstående driftsdispositioner til omfattende, langsigtede kapitaldispositioner, som dispositioner over fast ejendom eller indgåelse af lejekontrakter.

De økonomiske dispositioner skal foretages, så de bliver til størst mulig gavn for universitetets formål.

Der ligger heri blandt andet, at bestyrelsen skal tage langsigtede forsknings- og uddannelsesmæssige hensyn ved forvaltningen af universitetets midler og ikke blot tage hensyn til aktuelle aftagere, ansatte m.v.

Til stk. 6.

I vedtægten fastsættes de overordnede rammer for universitetets organisation samt de nærmere regler efter § 6, stk. 2, § 10, stk. 10, § 12, stk. 5, § 13, stk. 3, § 14, stk. 10, § 15, stk. 6, § 16, stk. 9, § 18, stk. 7 og 9, herunder om repræsentanter for det videnskabelige personale fortsat som efter gældende lov skal være heltids- eller fuldtidsansatte for at være valgbare og valgberettigede.

Til stk. 7.

Som noget nyt for universitetsledelse foreslås ansatte ledere på alle niveauer, herunder rektor og øvrige øverste ledelse. Med universitetets øvrige øverste ledelse tænkes på ledelsen indtil hovedrådeniveau, dvs. evt. prorektor og universitetsdirektør.

Det forudsættes, at bestyrelsen følger de af finansministeren fastsatte eller aftalte regler om løn- og ansættelsesvilkår, jf. § 29.

Til stk. 8.

Udviklingskontrakter kendes allerede fra gældende lov. Rektor igangsætter arbejdet med udviklingskontrakten, som herefter fastlægges af bestyrelsen efter åben drøftelse på universitetet, herunder i akademisk råd, og indgås med ministeren. Det skal bemærkes, at udviklingskontrakten som hidtil ikke er juridisk bindende.

Udviklingskontrakten skal beskrive universitetets strategiske mål, midler og indsatsområder og være centreret om universitetets kerneopgaver. Udviklingskontrakten vil typisk gælde en periode på tre eller fire år og angive en række mål, der søges nået på tidspunkter tidligere end periodens udløb. Efter udløbet af perioden for en udviklingskontrakt vil den kunne danne udgangspunkt for en fordeling af eventuelle nye bevilninger til universiteterne under ét og indgåelse af en ny udviklingskontrakt.

Udviklingskontrakten skal angive det fremtidige samarbejde med eksterne parter og definere operative målsætninger for arbejde med intern kvalitetsudvikling m.v. Udviklingskontrakten skal med udgangspunkt i universitetets profil beskrive og synliggøre universitetets vision og indsatsområder og danne rammen om de overordnede strategiske forsknings- og uddannelsesplaner.

Evalueringer, planer for opfølgning og gennemført opfølgning skal fremgå af udviklingskontrakten, og af

universitetets afrapportering af udviklingskontrakten. Universitetet fastlægger i udviklingskontrakten evalueringsform og -hyppighed og fastsætter heri klare, forpligtende retningslinier for dels udbud af gennemførelse af turnusevalueringer, dels valg af evalueringsorganisation. Retningslinierne skal sikre, at evalueringer foretages af en uafhængig ekstern organisation med brug af internationalt anerkendte principper, metoder og procedurer.

Udviklingskontrakter skal ud over kvalitative målsætninger også indeholde kvantitative og målbare indikatorer for universitetets virke og resultater, som ledelsen kan bruge som styringsredskaber.

De kvantitative målsætninger kan omfatte studerendes mobilitet, merit, gennemførelses- og frafaldsandel, herunder antallet af færdiguddannede bachelorer, kandidater, ph.d.er og mastere. På samme måde kan omfang, kvalitet, formidling og publicering af forskning samt kommerialisering, patentering af forskningsresultater og tiltrækning af eksterne midler og udenlandske forskere indgå som kvantitative målsætninger.

Hvert universitet skal foretage systematiske sammenligninger (benchmarking) i forhold til andre relevante danske og udenlandske universiteter som led i den løbende udvikling. Sammenligninger kan omfatte alle dele af universitetets aktivitetsprofil og tage udgangspunkt i de nævnte kvalitative og kvantitative målsætninger.

Til stk. 9.

Med forslaget tillægges bestyrelsen kompetence i personalesager vedrørende universitetets rektor, prorektor og universitetsdirektør. Dette er en naturlig følge af, at bestyrelsen som øverste myndighed for universitetet ikke har personaleledelse af universitetets øvrige personale eller træffer afgørelse i fx klager fra studerende over et studienævns afgørelse.

Bestyrelsen kan således ikke selv beslutte ansættelse og afskedigelse af øvrige ansatte eller relegation af en studerende. Bestyrelsen kan heller ikke af egen drift ændre universitetets afgørelse i fx en klagesag. Bestyrelsen har dog pligt til at følge op på en afgørelse truffet af klageinstansen, som giver en klager helt eller delvis medhold, og hvis universitetet ikke indretter sig i overensstemmelse hermed.

Til § 11

Til stk. 1.

Bestemmelsen regulerer forholdet mellem ministeren og bestyrelsen som universitetets øverste myndighed. Bestyrelsens ansvar omfatter både bestyrelsens

forvaltning af de statslige tilskud og andre tilskud samt universitetets samlede varetagelse af opgaverne inden for universitetets formål.

Til § 12

Til stk. 1.

Udenlandsk forsknings- og uddannelseserfaring bør være repræsenteret i bestyrelsen. De udefra kommende medlemmer udpeges i kraft af egen person og kompetence og ikke som repræsentanter for bestemte interesser, organisationer eller sektorer.

Eksternt flertal er en forudsætning for overgangen til selveje.

Personalets medindflydelse på deres arbejdsplads skal også fortsat sikres via reglerne om samarbejdsudvalg.

Til stk. 2.

Det foreslås, at medlemmerne med deres samlede erfaring og indsigt skal bidrage til at fremme universitetets strategiske virke, herunder styrke kvalitet og relevans i varetagelsen af universitetets kerneopgaver. De udefra kommende medlemmer skal endvidere fungere som brobyggere og ambassadører for universitetet med henblik på at styrke universitetets samfundsmæssige legitimitet og opbakning.

De udefra kommende medlemmer skal komme fra forskellige sektorer, fx andre forskningsinstitutioner, kulturlivet, offentlige virksomheder, det private erhvervsliv m.v. Formålet hermed er at sikre, at bestyrelsen afspejler universitetets samlede profil og opgaver og bliver sammensat så bredt, at der ikke er ensidig repræsentation af bestemte kompetencer, interesser og erfaringer. Ingen sektorer eller særinteresser må have flertal. Udefra kommende medlemmer må ikke være indskrevet som studerende ved det pågældende universitet eller være ansatte ved universitetet. Ved bestyrelsens sammensætning skal forvaltningslovens bestemmelser om habilitet iagttages.

Til stk. 4.

Det foreslås, at lønnede ph.d.-studerende, som er ansatte ved universitetet, som hidtil indgår i valggruppen for videnskabeligt personale, jf. i øvrigt bemærkningerne til § 10, stk. 6, dog regnes disse ph.d.-studerende som studerende ved nedsættelse af ph.d.-studienævn. Andre ph.d.-studerende foreslås at indgå i valggruppen af studerende.

De nærmere forhold om valgperioden, herunder periodens længde og eventuel mulighed for genvalg for de øvrige medlemmer af bestyrelsen, fastsættes i universitetets vedtægt.

Til stk. 5.

Lovforslaget har ikke fastsat regler om, hvordan bestyrelsens udefra kommende medlemmer findes. Det er med lovforslaget hensigten at give universiteterne og de første bestyrelser frihed til selv at fastlægge den fremtidige procedure for udpegning af udefra kommende medlemmer under forudsætning af, at de lever op til de fastsatte krav i § 12, stk. 2 og 3. De nærmere regler herom fastsættes i vedtægten. I forbindelse med godkendelsen af vedtægten vil ministeren således – foruden en almindelig legalitetskontrol – påse, at kravene i § 12, stk. 2 og 3 er opfyldt.

Til § 13

Der findes i dag repræsentantskaber på blandt andet Syddansk Universitet og Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Som noget nyt foreslås det, at der lovfæstes mulighed for nedsættelse af repræsentantskaber med selvstændig kompetence. Der lægges ikke op til et obligatorisk krav om, at universitetet skal nedsætte et repræsentantskab, idet det er op til det enkelte universitet selv at beslutte, om det vil nedsætte et sådant.

Repræsentantskabet kan ifølge forslaget ikke tillægges yderligere særskilt kompetence ud over den rådgivende funktion og udpegning af bestyrelsens udefra kommende medlemmer.

Til § 14

Til stk. 1.

Rektor varetager den daglige ledelse af universitetet i overensstemmelse med dels de retningslinier, som bestyrelsen udstikker, dels den udviklingskontrakt, som bestyrelsen har indgået med ministeren.

I forslaget lægges op til, at opgavevaretagelsen på ledelsesniveau sker efter delegation, og det vil være naturligt, at rektor som hidtil delegerer opgaver, der hører til den daglige ledelse af universitetet, til de øvrige ledere, dvs. prorektor, direktør, dekaner, institutledere og studieledere. De opgaver, som de øvrige ledere varetager efter lovforslaget, sker således efter bemyndigelse fra rektor.

Rektor udarbejder oplæg til bestyrelsen om budget og udviklingskontrakt samt oplæg om overordnede forsknings- og uddannelsesstrategier. Rektor udarbejder handlingsplaner for udmøntning af de strategi- og udviklingsplaner, der godkendes af bestyrelsen. Herudover har rektor ansvar for personaleledelse, dvs. kompetencen til at ansætte og afskedige universitetets personale, jf. dog § 10, stk. 7.

Til stk. 4.

Hvor universitetet ikke er opdelt i hovedområder ledet af dekaner, kan rektor delegerer opgaver til en eller flere ansatte forskningsdekaner og en eller flere ansatte uddannelsesdekaner.

Til stk. 6.

Disciplinære foranstaltninger over for studerende kan være advarsler, midlertidige og varige bortvisninger. Bestemmelsen viderefører rektors hjemmel i dag.

Til stk. 8.

Der tænkes på alle typer af samarbejder, herunder blandt andet samfinansierede samarbejder og rekvireret forskning. Samarbejdernes udstrækning, herunder tidsmæssigt og økonomisk, er uden betydning for, om de er omfattet af bestemmelsen. Samarbejderne skal være retligt bindende for universitetet for at være omfattet af bestemmelsen. Rektor kan som hidtil delegerer denne beføjelse til fx dekan og institutleder.

Med universitetets status som selvejende institution ændres der ikke ved, at universitetet fortsat skal leve op til de generelle krav, der følger af den hidtil gældende regulering af universiteternes indgåelse og administration af forskningsaftaler, herunder reglerne i Finansministeriets Budgetvejledning, love, EU-regler m.v.

Til stk. 9.

Det må være en absolut undtagelse, at rektor anvender denne mulighed, dvs. kun ved alvorlig misrøgt af funktionen.

Til § 15

Til stk. 1.

Der findes i dag kun akademisk råd på Danmarks Pædagogiske Universitet. På Danmarks Tekniske Universitet findes et konsistorium med tilsvarende beføjelser. Som noget nyt foreslås, at universitetet enten kan nedsætte ét akademisk råd for hele universitetet eller flere fordelt på hovedområder.

Til stk. 2.

Det foreslås at tillægge akademisk råd centrale beføjelser i forhold til sikring af den akademiske frihed. De fra de nuværende fakultetsråd kendte kompetencer i forhold til fx at indstille sammensætningen af sagkyndige udvalg, der skal bedømme ansøgere til videnskabelige stillinger til rektor og tildele ph.d.- og doktorgrader, foreslås således overtaget af akademisk råd.

Til stk. 4.

For så vidt angår valg af ph.d.-studerende, henvises til bemærkningerne til § 12, stk. 4. Da hovedopgaven for rådet er at sikre den akademiske uafhængighed, foreslås det teknisk-administrative personale ikke repræsenteret. Det teknisk-administrative personales indflydelse skal i stedet kanaliseres via repræsentation i universitetets bestyrelse og via samarbejdsudvalg.

Til § 16

Til stk. 1.

Som foreslået i § 14, stk. 4, ansættes dekanen af rektor. Dekanen skal sikre den tværgående interne kvalitetsudvikling og kvalitetssikring, ligesom dekanen tager initiativ til at iværksætte turnusevaluering af de enkelte uddannelser ved hovedområdet. Endvidere sikrer dekanen en løbende og systematisk dialog med og kontakt til aftagere og færdige kandidater om uddannelsernes indhold, profil, kvalitet og relevans. Endelig sikrer dekanen udvikling af ledelseskulturen ved hovedområdet og lederudvikling for institutledere og studieledere.

Dekanen skal herudover sikre et forpligtende samarbejde med andre universiteter, herunder koordinationen med andre universiteter ved turnusevalueringer og andre aktiviteter med henblik på kvalitetsudvikling og kvalitetssikring. Dekanen sikrer endvidere procedurer og aktiviteter vedrørende videnudvikling og eventuel teknologioverførsel.

Det vil være naturligt, at dekanen fastlægger overordnede retningslinier for meritgodkendelser, herunder koordinationen med andre universiteter. Dekanen skal endvidere opbygge en organisation til at løfte hovedområdets samlede opgaver med inddragelse af de studerende, det videnskabelige og det teknisk-administrative personale.

Til stk. 4 og 5.

For at sikre de studerendes indflydelse på uddannelse og undervisning skal der som hidtil nedsættes et eller flere studienævn, jf. også § 18, stk. 1. Nævnet sikrer studerende medbestemmelse på deres uddannelse, herunder den nærmere tilrettelæggelse og gennemførelse. Hermed sikres studerendes retssikkerhed, ligesom studerende får et medansvar for at sikre uddannelsernes kvalitet og relevans for arbejdsmarkedet.

Til stk. 7.

Bestemmelsen giver mulighed for, at dekanen kan bringe et studienævns funktion til ophør inden valgperiodens udløb. Det må være en absolut undtagelse, at

denne mulighed anvendes, dvs. kun ved alvorlig misrøgt af funktionen.

Bestemmelsen giver også mulighed for, at dekanen kan overtage studienævnets opgaver. Det må også være en absolut undtagelse, at dette sker. I de tilfælde, hvor dekanen bringer et studienævns funktion til ophør, og det vil være uhensigtsmæssigt at udskrive nyvalg før næste ordinære valg, kan det være nødvendigt, at dekanen overtager studienævnets opgaver. Men bestemmelsen kan også anvendes, uden at studienævnets funktion bringes til ophør, fx hvor en beslutning af tidsmæssige grunde ikke kan udsættes.

Til § 17

Til stk. 1.

Et institut er en enhed, der ledes af en institutleder, og hvor forskning og undervisning normalt finder sted. Instituttet er det sted, hvor universitetets aktiviteter samles og udfoldes inden for rammerne af universitetets overordnede forsknings- og uddannelsesstrategier i henhold til udviklingskontrakten.

Til stk. 2.

Som foreslået i § 16, stk. 3, er institutlederen som noget nyt ikke valgt, men ansat. Institutlederen varetager efter retningslinier fastlagt af universitetets bestyrelse instituttets daglige ledelse, herunder planlægning og fordeling af arbejdsopgaver. Institutlederen er ansvarlig for instituttets forskning, undervisning, herunder udvikling af forsknings- og uddannelsesmiljøet, budget og personale, fx sikring af personale- og talentpleje. Institutlederen skal opbygge en organisation til at løfte instituttets samlede opgaver med inddragelse af de studerende, det videnskabelige personale og det teknisk-administrative personale.

Institutlederen kan udpege viceinstitutledere og forskningsledere, og det vil være naturligt, at institutlederen uddelegerer ledelsesopgaver til disse. Forskningsledere varetager og koordinerer fx deltagelsen i større, tværgående forskningsprojekter og -programmer, som instituttet enten har ansvaret for eller er involveret i. Forskningsledere kan blandt andet have til opgave dels at varetage de praktiske forhold i forbindelse med instituttets forskeruddannelser og eventuelle forskerskoler, dels at stimulere kreativiteten, samarbejdet og den faglige udvikling af instituttets forskningsmiljø, koordinere større forskningsindsatser og -projekter samt forskningsansøgninger. Institutlederen er ansvarlig for, at forskningsledere får de bedste mulige rammer til at styrke instituttets forskningsaktiviteter.

Den enkelte forsker har forskningsfrihed inden for sit faglige ansættelsesområde med de forpligtelser, der følger af et ansættelsesforhold. Den enkelte forsker har således frihed til at vælge metode, fremgangsmåde og emne inden for universitetets forskningsstrategiske rammer, som fastlagt i udviklingskontrakten.

Instituttlederen kan i kraft af sin instruktionsbeføjelse pålægge den enkelte forsker at løse bestemte opgaver, men den enkelte forsker kan, hvor den pågældende ikke er pålagt sådanne opgaver, forske frit inden for universitetets forskningsstrategiske rammer. Instituttlederen skal være orienteret om - og godkende - medarbejderes aftaler om varetagelse af eksternt finansierede forskningsprojekter, jf. også § 14, stk. 8.

Eksterne forskningsbevillinger gives til universitetet, og universitetet er ansvarlig for forvaltningen heraf.

Instituttleder skal følge den enkelte forskers publikationsvirksomhed og kvaliteten heraf, herunder overholdelsen af universitetets videnskabetiske retningslinier.

Til stk. 4.

Instituttledere har ansvaret for evalueringer af undervisning og opfølgning herpå og skal beslutte eller stille forslag til dekanen om korrigerende foranstaltninger efter samråd med studielederen og med inddragelse af både studienævn og studieleder, fx særlige pædagogiske og didaktiske tiltag over for den enkelte underviser eller instituttet som helhed.

Instituttlederen har tillige ansvaret for opfølgning på en evaluering af uddannelse, herunder turnusevalueringer, der igangsættes på initiativ af dekanen, jf. § 16, stk. 1, undtagelsesvis af ministeren, jf. § 3, stk. 3.

Til § 18

Til stk. 1.

Det foreslås, at det er dekanen, der har kompetencen til at nedsætte og nedlægge studienævn, jf. § 16, stk. 4. De overordnede retningslinjer for studienævnsstruktur fastlægges af bestyrelsen i vedtægten, jf. § 10, stk. 6.

Der kan oprettes studienævn, der er fælles for flere uddannelser, også for uddannelser på tværs af hovedområder, herunder studienævn, der både omfatter bachelor- og kandidat- og masteruddannelser. Der kan endvidere oprettes studienævn, der omfatter uddannelser på samme uddannelsesniveau, dvs. et studienævn for bacheloruddannelse, for kandidatuddannelse, for forskeruddannelse og for masteruddannelse.

Til stk. 2.

Det foreslås, at studienævnet skal bestå af 50 procent videnskabeligt personale og 50 procent studerende. Det samlede antal medlemmer fastsættes i universitetets vedtægt, jf. stk. 7.

Til stk. 3 og 4.

Studienævnet vælger som hidtil af sin midte en formand og en næstformand blandt henholdsvis det videnskabelige personale og de studerende. Valget skal som hidtil godkendes af dekanen, jf. § 16, stk. 4.

Når et studienævn er nedsat og har konstitueret sig, indstiller det til dekanen forslag til studieleder. Det er dekanens/studienævnets beslutning, hvorvidt der ønskes personsammenfald mellem studienævnsformand og studieleder. Udpeges studielederen ikke som studienævnsformand, bør studielederen deltage i studienævnets møder som observatør.

Til stk. 5 og 6.

Studielederen er ansvarlig over for studienævnet for varetagelsen af den praktiske tilrettelæggelse af undervisning og af prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen på de uddannelser, der er omfattet af studienævnets kompetence. De nærmere regler om studielederens og studienævnets opgaver fastsættes i universitetets vedtægt, jf. stk. 7.

Hvis universitetet ønsker at tilbyde de indskrevne studerende elektronisk kommunikation ved tilmeldinger til fx kurser/moduler, eksaminer og lignende, vil det være naturligt, at universitetet forinden beder studienævnet om en udtalelse.

Til stk. 7.

Studienævn kan organiseres på forskellige måder. Den hidtidige ordning med et to-strengt system, hvor institutstrukturen er forskellig fra og uafhængig af studienævnsstrukturen kan opretholdes. Det kunne være en hensigtsmæssig organisering for uddannelser, hvor et studienævn rekvirerer undervisning fra flere institutter. I de tilfælde, hvor et studienævn kun rekvirerer undervisning fra ét institut, kan det imidlertid være mere hensigtsmæssigt at organisere studienævnet under instituttet, således at instituttlederen overtager dekanens ansvar for at nedsætte et studienævn og udpege en studieleder.

Til stk. 8.

Det foreslås, at der alternativt vil kunne oprettes studienævn på forskellige organisationsniveauer, således at der både er et studienævn på hovedområdeniveau, der tager sig af uddannelsens indhold, og et studienævn på institutniveau, der i samarbejde med stu-

dielederen tager sig af undervisningens tilrettelæggelse og tilrettelæggelse af prøver og anden bedømmelse, der indgår i eksamen.

Til stk. 9.

Bestemmelsen åbner mulighed for, at bestyrelsen i vedtægten kan fastsætte andre styrelsesregler for masteruddannelse. Der er tale om videreførelse af en eksisterende mulighed i ÅU-lovens § 15.

Der tænkes fx på muligheden for, at universitetet nedsætter et masterstudienævn med ekstern repræsentation af fx aftagerrepræsentanter samt udpeger en leder, der også er formand for studienævnet. Masterstudienævnets opgave vil være at fastlægge de overordnede retningslinjer for masteruddannelsen, mens lederen i samarbejde med relevante institutledere varetager den daglige ledelse og praktiske tilrettelæggelse af masteruddannelsen. Der tænkes også på den særlige styreordning, som Master of Public Health (MPH) med succes har haft i flere år, hvorefter der nedsættes et masterstudienævn, der er fælles for masteruddannelser ved flere universiteter og med repræsentation fra universiteterne, aftagere og personer, der har gennemført masteruddannelsen, evt. således at der ved det enkelte universitet tillige nedsættes et studienævn og udpeges formand og studieledere i overensstemmelse med de almindelige regler.

Bestemmelsen skal sikre, at bestyrelsen - hvis den ønsker dette - kan få direkte bruger- og aftagerindflydelse ind i studienævnet for universitetets masteruddannelser. Begrundelsen herfor er, at det primært vil være studerende på heltidsuddannelser, der vil få sæde i bestyrelsen, akademisk råd og studienævn. De voksne og erhvervsaktive studerende på masteruddannelserne har yderst sjældent tid og mulighed for at deltage aktivt i disse organer. Deres tilknytning til universitetet er typisk af kortere varighed end ved heltidsstudier.

Til § 19

Til stk. 1.

Bestemmelsen indebærer, ligesom den tilsvarende § 4, stk. 1 og 2, i lov nr. 1265 af 20. december 2000 om Danmarks Tekniske Universitets (DTU) overgang til selveje (DTU-loven), at universitetet efter overgangen til selveje vil blive omfattet af en statslig tilskudsordning, når der er udstedt en tilskuds- og regnskabsbekendtgørelse. Statens tilskud til universitetet vil efter forslaget bestå af tilskud til undervisningsvirksomhed, forsknings- og formidlingsvirksomhed og andre opgaver, som er henlagt til universitetet, fx biblioteks- og museumsvirksomhed. Tilskud til deltidsuddannel-

se er et delvis tilskud, der suppleres af deltagerbetaling fastsat af universitetet, jf. § 26, stk. 1, med bemærkninger.

Tilskuddet til undervisningsvirksomhed vil blive beregnet efter de generelle taxameterprincipper. Det vil sige med et tilskud pr. årsstuderende, der fastsættes på de årlige finanslove. Det foreslås, at der kan indføres et færdiggørelsestaxameter, hvor der ydes tilskud for afsluttede studieforløb, fx en afsluttet bacheloruddannelse, og som skal fremgå af de årlige finanslove. Hensigten er at skabe et øget incitament for universitetet til at sikre, at de studerende gennemfører uddannelsesforløbet. Tilskud efter bestemmelsen kan tillige ydes til universitetet til uddannelser omfattet af andre ministeriers ressort, hvor ministeren for videnskab, teknologi og udvikling har en finansieringsforpligtelse.

Rammerne for tilskuddet til universitetets forsknings- og formidlingsvirksomhed og andre opgaver, som er henlagt til universitetet, fastlægges på de årlige finanslove, og det konkrete tilskud fremgår af ministerens tilskudsbrev til universitetet.

Til stk. 2.

Tilskuddet dækker også universitetets udgifter efter statens selvforsikringsordning.

Til stk. 3.

Det vil efter bestemmelsen være muligt efter forhandling med finansministeren at reducere omfanget af universitetets pligt til at følge de generelle budget- og bevillingsregler. Eventuelle forslag om fravigelser af Finansministeriets Budgetvejledning vil i givet fald blive forelagt for Finansudvalget.

Til stk. 4.

Der foreslås indført en hjemmel til, at ministeren kan bestemme, hvilke studerende, herunder hvilke udenlandske studerende, der kan udløse tilskud efter stk. 1.

Hvis det følger af EU-retten, konventioner eller aftaler, at en udenlandsk studerende ikke selv skal betale for uddannelsen i Danmark, jf. § 26 om deltagerbetaling, udløses der tilskud.

Udlændinge omfattet af udlændingelovens § 9 c, jf. §§ 28 og 31 i bekendtgørelse nr. 581 af 10. juli 2002 om udlændinges adgang her til landet (udlændingebekendtgørelsen), hvorefter udlændinge kan gives midlertidig opholdstilladelse for højst et år ad gangen til deltagelse i en videregående uddannelse, vil ikke udløse tilskud, medmindre dette følger af EU-retten, konventioner eller aftaler, som nævnt ovenfor. Ministeren kan dog bestemme, at udenlandske studerende,

som et universitet indskriver som led i en gensidig udvekslingsaftale med et udenlandsk universitet, altid kan udløse tilskud, hvis der er balance i udvekslingen. Den foreslåede bestemmelse åbner endvidere mulighed for, at ministeren også i andre tilfælde, hvor det måtte vise sig ønskeligt, kan fastsætte regler om, at udenlandske studerende ikke udløser tilskud.

Til stk. 5.

Det foreslås, at ministeren kan fastsætte myndighedskrav til universitetets studieadministrative systemer. Kravene retter sig mod universitetets studieadministrative edb-systemer og deres studieadministrative forvaltning.

Til § 20

Til stk. 1.

Her tænkes på tilskud til undervisningsaktivitet finansieret af andre ministerier, jf. § 7, og tilskud til forskningsvirksomhed finansieret af andre ministerier.

Til stk. 2.

Universitetet kan således modtage gaver uden forelæggelse for Finansudvalget. Modtagne gaver skal opføres særskilt i årsregnskabet.

Universitetet kan oprette fonde for gavemidler, hvis dette er forudsat af gavegiver.

Til stk. 3.

Her tænkes fx på tilskudsfinansieret forskningsvirksomhed, retsmedicinske undersøgelser, deltidsuddannelse som indtægtsdækket virksomhed uden stats-tilskud og rekvirerede opgaver i øvrigt.

Universitetet vil fortsat være omfattet af konkurrence Lovgivningens regler om forbud mod konkurrenceforvridende støtte.

Til § 21

Til stk. 1.

Tilskudsbetingelserne vil fremgå af det årlige tilskudsbrev fra ministeren og af de forpligtelser og forudsætninger, der knytter sig til tilskud efter § 19. Tilsvarende kan andre ministre med hjemmel i deres lovgivning fastsætte individuelle tilskudsforudsætninger i forbindelse med tildelingen af tilskud efter § 20.

Til stk. 2.

Statsinstitutioner kan videreføre uforbrugte bevillinger til efterfølgende år. Videreførte beløb angives i anmærkningerne til hovedkontoen og indgår i den

budgetmæssige vurdering af forbrugsmulighederne på kontoen. Betydelige videreførelsesbeløb kan således påvirke kommende bevillinger.

Som selvejende institution indgår universitetet ikke længere i statsregnskabet, og formuen, herunder opsparede tilskud, er nu adskilt fra statens formue i øvrigt. Herved får universitetet en større sikkerhed for, at opsparede tilskud ikke påvirker tilskud i kommende år.

Bestemmelsen svarer til § 4, stk. 3, in fine, i DTU-loven.

Til stk. 3.

I Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 809 af 23. oktober 1997 bestemmes, at midler skal anbringes forsvarligt og bedst muligt. I følge bekendtgørelsen er der mulighed for, at midlerne kan anbringes i forskellige typer af værdipapirer, medmindre vedtægterne foreskriver andet.

Bestemmelsen er ikke til hinder for, at universitetet kan modtage aktier i medfør af forskerpatentlovens § 16, stk. 2, eller modtage aktier som gave, uanset at Justitsministeriets bekendtgørelse ikke giver mulighed for placering af midler i netop disse aktier.

Bestemmelsen svarer til § 7, stk. 2, i DTU-loven.

Til § 22

Til stk. 1 og 2.

Bestemmelserne afløser den gældende universitetslovs § 2, stk. 2, nr. 5, og § 10, stk. 2. Det er med bestemmelserne tiltænkt at opretholde hjemmel til, at universitetet afholder udgifter og stiller lokaler, telefon m.v. til rådighed for studenteraktiviteter i samme omfang, som det er tilfældet efter den nuværende praksis. Universitetet skal således i rimeligt omfang afholde udgifter og stille faciliteter til rådighed for studenterpolitiske aktiviteter, mens universitetet kan vælge at gøre dette i begrænset omfang for andre studenteraktiviteter, herunder fx studenterdrevne boglader, jf. dog bemærkningerne til § 20, stk. 3, 2. afsnit.

Der er med de foreslåede bestemmelser ikke længere hjemmel til at yde indirekte støtte i form af lokaler m.v. til fonde og foreninger, der ikke vedrører studenteraktiviteter, jf. dog § 46. Dette skal ses i sammenhæng med, at forskerpatentloven, der også omfatter universiteterne, skal evalueres med udgangen af 2003. I den forbindelse er det tanken, at der på baggrund af evalueringen skal udarbejdes et samlet regelsæt for universiteternes eksterne samarbejde, herunder også forskerparkaktiviteter, innovationsmiljøer og patentering.

Til stk. 3.

Bestemmelsen er en videreførelse af gældende hjemmel på finansloven. Universitetet kan efter bestemmelsen afholde udgifter til ulykkesforsikring for de studerende svarende til ansattes dækning for ulykkestilfælde og skadelige påvirkninger efter lov om sikring mod følger af arbejdsskade. Forsikringen må kun dække skader opstået i forbindelse med undervisningen. Bestemmelsen giver ikke hjemmel til at kræve delvis egenbetaling fra de studerende.

Til § 23

Til stk. 1.

Formålet med bestemmelsen er at fastholde den eksisterende momsordning, hvor statsinstitutioner får deres udgifter til ikke-fradragsberettiget købsmoms refunderet. Den eksisterende ordning omfatter ikke-fradragsberettiget købsmoms i forbindelse med universiteternes driftsudgifter, anlægsgodtgifter og udgifter afholdt af gavemidler, jf. § 20.

Til § 24

Til stk. 1 og 2.

Med den foreslåede bestemmelse kan ministeren rejse krav om hel eller delvis tilbagebetaling af tilskud, og hele tilskuddet kan i grovere tilfælde tilbageholdes, indtil tilskudsbetingelser og generelle disponeringsregler følges. Endvidere kan ministeren bestemme, at adgangen til tilskud skal bortfalde helt eller delvis, samt at tilskud kan udelukkes, indtil tilskudsbetingelser og generelle disponeringsregler følges. Der kan eventuelt fastsættes frist for universitetet til at rette op på forholdet, således at tilskuddet først standses eller bortfalder, når fristen er udløbet.

Det forudsættes, at ministeren ikke straks vil gøre brug af sanktionerne i § 24, men vil give en henstilling. Efterkommens henstillingen ikke, kan tilskud tilbageholdes, bortfalde eller kræves tilbagebetalt. Dette kan eksempelvis være tilfældet, hvis universitetet efter at have modtaget henstilling fortsat ikke overholder aftaler, vilkår eller regler om løn- og ansættelsesforhold.

Til stk. 3.

Bestemmelsen gælder uanset, om det for meget udbetalte tilskud skyldes en urigtighed fra universitetets eller fra statens side.

Bestemmelsen svarer til § 6, stk. 3, i DTU-loven.

Til stk. 4.

Bestemmelsen giver ministeren mulighed for at udøve kompetencerne efter stk. 1-3, for så vidt angår tilskud efter § 20.

Til stk. 5.

Det præciseres, at staten kan foretage modregning i tilskud, når der er udbetalt for meget i statstilskud til universitetet. Modregningsadgangen gælder tillige i tilfælde, hvor staten har et krav over for universitetet i henhold til § 31, stk. 2, og § 42, stk. 1.

Modregningen gennemføres hurtigst muligt. Retten til modregning påvirker ikke statens adgang til at kræve tilbagebetaling på anden måde. Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 giver ikke staten en fortrinsstilling i konkursboet i forhold til dansk rets almindelige regler.

Staten forpligter sig til, hvis universitetet misligholder en betalingsforpligtelse over for en kreditor for gæld pådraget i tiden før overgang til selveje, at erlægge betalingen, straks misligholdelsen indtræder. Staten modregner betalinger udløst i forbindelse med statens udlæg for universitetet over for tredjemand og i betalinger udløst i forbindelse med kautionsforpligtelsen i tilskudsudbetalingen til universitetet, jf. § 31, stk. 2, og § 42, stk. 1.

Til § 25

Ministeren kan med den foreslåede bestemmelse fastsætte vilkår og betingelser for lån, herunder rente- og afdragsvilkår. Et lån tænkes som udgangspunkt kun ydet, hvis det selvejende universitet er i svære økonomiske vanskeligheder.

Bestemmelsen svarer til § 5 i DTU-loven.

Til § 26

Bestemmelsen er en videreførelse af tilsvarende bestemmelser i ÅU-loven og dermed et led i den tekniske inkorporering, jf. bemærkningerne til § 5. Dog indeholder bestemmelsens stk. 2 også heltidsuddannelse, jf. bemærkningerne nedenfor.

Der kan som hidtil kun opkræves deltagerbetaling for den del af udgifterne, der ikke er dækket af statstilskud. Deltagerbetalingen skal fastsættes, således at den sammen med et eventuelt statstilskud ikke overstiger de langsigtede gennemsnitsomkostninger.

Der er allerede i gældende lov hjemmel til at opkræve betaling for udenlandske studerende. Hjemmel hertil foreslås videreført i bestemmelsens stk. 2, som også medtager heltidsuddannelse. Da det kan forventes, at antallet af udenlandske studerende vil være stigende, er der behov for at præcisere, hvilke grupper af

udenlandske studerende universitetet kan opkræve deltagerbetaling fra. Efter den foreslåede bestemmelse kan universitetet kun opkræve deltagerbetaling fra udenlandske studerende, der ikke udløser tilskud i henhold til § 19, stk. 4, jf. bemærkningerne til § 19, stk. 4, om dette spørgsmål.

Til § 27

Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende universitetslovs bestemmelse i § 9, stk. 6, om opkrævning af betaling fra eksternt finansierede ph.d.-studerende.

Til § 28

Til stk. 4.

Universitetets regnskaber skal revideres af Rigsrevisionen i henhold til § 2, stk. 1, i lov om revisionen af statens regnskaber m.m.

Bestemmelsen svarer til § 8, stk. 2, i DTU-loven.

Til stk. 5.

Rigsrevisor kan aftale med ministeren, at revision af universitetet skal ske efter § 9 i lov om revisionen af statens regnskaber m.m. Som følge af, at der med lovforslaget pålægges universitetets bestyrelse et selvstændigt ansvar og en omfattende beslutningskompetence, er der behov for en institutionsrevision og rådgivning, som er målrettet et selvejende universitets behov. Det drejer sig dels om løbende gennemgang og kontrol af regnskaberne, herunder af universitetets tilskudsgrundlag (kontrollfunktionen), dels om rådgivning og vejledning af bestyrelsen i økonomiske og andre spørgsmål.

§ 9-revisionen for universitetet kan svare til den ordning, der gælder for institutioner omfattet af selvejelovgivning på Undervisningsministeriets område, herunder at den private revisors kontrollfunktion sammen med årsregnskabsaflæggelser med tilhørende revisionsprotokollat samt en revisorerklæring om tilskudsgrundlaget skal være et supplement til ministerens tilsyn.

Revisors ansvar over for bestyrelsen og ministeren begrænses i en § 9-revision ikke af det forhold, at Rigsrevisionen reviderer universitetets regnskab i henhold til rigsrevisorloven, ligesom Rigsrevisionens eventuelle bemærkninger m.v. til regnskabet ikke kan fritage revisionen for ansvar. Rigsrevisionen bevarer det overordnede revisionsmæssige tilsyn og ansvar.

Bestemmelsen svarer til § 8, stk. 4, i DTU-loven.

Til § 29

Til stk. 1.

Det er en generel tilskudsbetingelse, at universitetet følger de af finansministeren fastsatte og aftalte bestemmelser om løn, ansættelsesvilkår og pension for personalet, jf. reglerne i Finansministeriets Budgetvejledning. Vederlag til bestyrelsen erlægges efter Finansministeriets cirkulære om særskilt vederlag m.v.

Finansministeren kan inden for rammerne af gældende aftaler undtage universiteterne fra løn- og ansættelsesvilkår, som er fastsat på området, hvis der er behov herfor.

Bestemmelsen svarer til § 9, stk. 1, i DTU-loven.

Til stk. 2.

Vidnepligten i tjenestemandsløven vil finde anvendelse for bestyrelsesmedlemmer, jf. tjenestemandsløvens § 21, stk. 4.

Bestemmelsen svarer til § 9, stk. 2, i DTU-loven.

Til stk. 4.

Bestemmelsen præciserer, at ministeren inden for rammerne af en bemyndigelse fra finansministeren også efter universitetets overgang til selveje kan delegerer sine beføjelser til universitetet.

Bestemmelsen svarer til § 9, stk. 3, i DTU-loven.

Til § 30

Til stk. 1.

Ifølge ordningen for den statslige ejendomsadministration (SEA-ordningen) indgår universitetet lejekontrakter med og betaler husleje til Statens Forsknings- og Uddannelsesbygninger for brug af statens ejendomme. Lejemål omfattet af SEA-ordningen er som hidtil ikke omfattet af reglerne om erhvervslejemål. Danmarks Pædagogiske Universitet, Danmarks Tekniske Universitet og Handelshøjskolen i København og Handelshøjskolen i Århus er ikke omfattet af SEA-ordningen, da de var selvejende eller overgået til selveje inden ordningens etablering. For så vidt angår Danmarks Pædagogiske Universitet, er det forudsat, at universitetet overtager bygningerne fra staten. Overdragelsen har imidlertid endnu ikke fundet sted, da der har vist sig at være knyttet en særlig tilbagefaldsklausul til den faste ejendom. Ministeren har orienteret Finansudvalget herom. Hvis Danmarks Pædagogiske Universitet ønsker det, vil der kunne etableres en SEA-lignende ordning for Danmarks Pædagogiske Universitets anvendelse af statens bygninger, jf. også bemærkningerne til § 39. Det foreslåede IT-Universi-

tet i København er ikke omfattet af SEA-ordningen, før universitetet flytter til det nye byggeri i Ørestaden.

Til stk. 2.

Bestemmelsen åbner mulighed for, at et universitet, som i dag lejer sine bygninger af staten, skal kunne overtage bygningsmassen helt eller delvis.

Universiteternes bygningsmæssige forhold varierer i dag meget som en følge af de forskellige lovreguleringer af de enkelte universiteter. Handelshøjskolerne har således altid rådet over deres bygninger, mens Danmarks Tekniske Universitet ved DTU-loven fik overdraget bygningerne. Endelig gør der sig det særlige forhold gældende for Københavns Universitet, at universitetet er så meget ældre end de øvrige universiteter, og at det derfor i dag er betydeligt vanskeligere at afgøre, hvilken råderet universitetet har til bygningerne. Bestemmelsen tilsigter ikke at tage stilling til spørgsmålet om råderettens omfang.

Til stk. 3.

Overdragelsesvilkårene fastsættes således, at overdragelsen som udgangspunkt er udgiftsneutral for staten. Det forudsættes, at afgift efter lov om afgift af tinglysning og registrering af ejer- og panterrettigheder m.v. ved overdragelse af fast ejendom og finansiering heraf modregnes i den overdragelsessum, universitetet skal betale til staten.

Til stk. 4.

Det foreslås, at ministeren efter forhandling med finansministeren og økonomi- og erhvervsministeren kan fastsætte nærmere regler om universitetets byggevirkomhed. Der skabes her mulighed for at fastsætte regler, der etablerer de nødvendige rammer for universitetets ansvar vedrørende bygninger m.v., samtidig med at der fortsat sikres offentlig indsigt med universitetets forvaltning af bygninger m.v.

Da universitetet er omfattet af Finansministeriets Budgetvejledning, vil bestyrelsen i sin bygningsforvaltning skulle tilrettelægge og gennemføre universitetets byggevirkomhed efter principper, der svarer til den ordning, der er tilvejebragt ved lov nr. 228 af 19. maj 1971 om statens byggevirkomhed m.v. (statsbyggeloven) samt de i medfør af loven udstedte retningslinier, indtil andet eventuelt bestemmes efter stk. 4.

Til § 31

Til stk. 1.

Bestemmelsen viderefører den gældende hjemmel i universitetslovens § 12, stk. 3, om ministerens god-

kendelse af universiteternes samarbejder. Som eksempel på sådanne samarbejder kan nævnes Levneds-middelcenteret og Center for Skov, Landskab og Planlægning. Bestemmelsen foreslås dog udvidet til også at indeholde hjemmel for ministeren til at kunne godkende samarbejder mellem universiteter og andre uddannelsesinstitutioner.

Ministeren kan som hidtil administrativt godkende sammenlægninger af universiteter og statslige forskningsinstitutioner med godkendelse af de bevilgende myndigheder (Finansudvalget). Universitetet skal ved en sammenlægning mellem et universitet og en sektorforskningsinstitution sikre, at sektorforskningsinstitutionens myndighedsspecifikke opgaver (forsknings-, udviklings-, udrednings- og rådgivningsopgaver) fortsat løses, og at det synliggøres, at disse opgaver varetages.

Til stk. 2.

Det følger af de statslige bevillingsregler, at staten ikke kan hæfte solidarisk for et selvejende universitets forpligtelser. Hjemlen i stk. 2 giver imidlertid ministeren mulighed for at godkende, at en statslig forskningsinstitution kan indgå i et forpligtende samarbejde med et universitet, hvor der over for tredjemand – eksempelvis EU – hæftes solidarisk for forpligtelserne. Hvis en sådan solidarisk hæftelse medfører, at staten kommer til at betale et større beløb end forudsat i samarbejdsaftalen, giver bestemmelsen hjemmel til, at ministeren kan modregne det overskydende beløb i universitetets tilskud.

Til § 32

Til stk. 1.

Forslaget svarer til den tilsvarende bestemmelse i DTU-lovens § 10, stk. 1. I tilfælde af universitetets nedlæggelse tilfalder universitetets nettoformue staten. Stk. 1, 2. pkt., tager sigte på en situation, hvor universitetets bestyrelse - fx af økonomiske årsager - har truffet beslutning om at nedlægge universitetet, men hvor ministeren skønner, at der fortsat er behov for at opretholde universitetet. I sådanne tilfælde vil ministeren kunne modsætte sig en nedlæggelse samt fastsætte vilkår for universitetets videreførelse, herunder eventuelt en hel eller delvis reorganisering af universitetet.

Forslaget sikrer statens dispositionsret over nettoformuen. Ved nettoformuen skal forstås den formue, der er tilbage, når alle kreditorer og eventuelle øvrige rettighedshavere er fyldestgjort.

F. t. I. om universiteter

Til stk. 2.

For så vidt angår stk. 2, følger det af dansk rets almindelige regler, at gaver skal disponeres i overensstemmelse med gavegivers ønsker, således at staten kun overtager gaver, hvor dette ikke er i strid med gaveløftet, eller hvis gavegiver ikke har fremsat et ønske til de formål, der er fastsat i de til enhver tid gældende vedtægter for universitetet. Gaverne kan både være skænket til den tidligere statsinstitution, jf. forslaget § 44, og til universitetet, mens det er selvejende. For en nærmere beskrivelse af dispositionsretten over gaver henvises til bemærkningerne til § 44. I nedlæggelsessituationen skal der særligt forholdes til, om gaver bør overføres til et andet universitet eller til staten, fx skal der forholdes til, om midler skænket til studenterformål efter gaveløftet bør komme studerende ved andre universiteter til gode, ligesom et kunstværk kan overføres til gavn og glæde for et andet universitet. Hvor der er tale om egentlige fonde knyttet til det enkelte universitet, vil det være Civilretsdirektoratet, der skal godkende, hvilket formål en sådan fond fremover skal have.

Til § 33

Bestemmelsens anvendelsesområde efter den gældende universitetslovs §12, stk. 2, foreslås videreført uændret.

Bestemmelsen er en hjemmel for ministeren til at fastsætte særlige regler i bekendtgørelsesform for universiteter eller dele heraf, der varetager særlige opgaver, eller hvor særlige forhold tilsiger det. Bestemmelsen omfatter tilfælde, hvor universiteter skal løse andre opgaver end undervisning og forskning, som fx de retsmedicinske institutter, museer, samlinger og forskningsbiblioteker.

Til § 34

Til stk. 1.

Bemyndigelsen tænkes udmøntet fx på regler om klagefrister m.v.

Kun klager over retlige spørgsmål er omfattet af en klageadgang til ministeren. Ved retlige spørgsmål tænkes først og fremmest på forvaltningsretlige spørgsmål og spørgsmål vedrørende uddannelsesregler.

Til § 35

Bestemmelsen åbner som noget nyt i forhold til den gældende lov mulighed for, at et universitet kan indgå aftale om samarbejde med ikke-profitkabende organisationer om, at disse undtagelsesvis kan bidrage til

universitetets forskningsbaserede uddannelse inden for særlige områder, fx via et kursus/enkeltfag/modul, der kan meriteres ind i universitetets uddannelser, eller via anvendelse som gæstelærer. Afgørende for ministerens godkendelse af samarbejdsaftaler er, at ikke-profitkabende organisationer inden for det fagområde, hvor de bidrager, har egne veldokumenterede kompetencer, viden og erfaringer på et videnskabeligt universitetsniveau. Ansøgning om et sådant samarbejde skal fremsendes af det gradgivende universitet med universitetets indstilling til ministerens godkendelse. Herved fastholdes, at universitetet er garant for kvaliteten af den undervisning, der indgår i universitetets uddannelser. Samarbejdsaftalen forudsætter, at de ikke-profitkabende organisationer følger statens ansættelsesregler.

Til § 36

Dispensationsadgangen i den gældende universitetslovs § 12, stk. 1, foreslås ændret sådan, at anvendelsesområdet efter lovforslaget bliver væsentligt mindre end hidtil. Der bliver tale om en absolut undtagelse, hvor der er helt særegne grunde til at fravige lovens styrelsesregler. Der kan således ikke gives dispensation til fx fravigelse af principperne om bestyrelse med eksternt flertal, ansatte ledere eller studenterindflydelse.

Til § 37

Overgangen til denne lov er tilrettelagt sådan, at rektor, dekaner, institutledere og studieledere fortsætter i deres hverv efter lovens ikrafttræden, medmindre en anden periode fastsættes i vedtægten, og herefter indtil nye ledere er ansat eller udpeget i henhold til vedtægten. Den samme procedure gælder for de kollegiale organer eller for medlemmer af de kollegiale organer. Forkortes de valgte lederes funktionsperiode, følger det af almindelige ansættelsesretlige principper, at disse skal have fuld kompensation for den løn, de ville have oppebåret, hvis de havde siddet den fulde valgperiode.

Denne lovs kompetencebeskrivelser gælder fra lovens ikrafttræden for de valgte ledere. De kollegiale organer, bortset fra konsistorium, opretholder de hidtidige kompetencer i det omfang, disse ikke er overført til andre. Indtil der er nedsat nye kollegiale organer, træffer konsistorium kun de afgørelser, der er nødvendige for universitetets drift.

Det tilstræbes, at vedtægten er godkendt af ministeren og trådt i kraft den 1. juli 2005.

Til § 38

Til stk. 1.

Handelshøjskolen i København og Handelshøjskolen i Århus har tidligere været reguleret af universitetsloven og lov om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger. Reguleringen foreslås samlet med dette lovforslag.

Til stk. 2-4.

De foreslåede bestemmelser sikrer ved opretholdelse af styrelsesråd og konsistorium ved handelshøjskolerne, at handelshøjskolerne er undergivet den eksisterende ledelse, til der er nedsat bestyrelser i henhold til lovforslagets bestemmelser. Den foreslåede overgangsordning er tiltrådt af de to styrelsesråd.

Med lovforslaget foreslås styrelsesrådet ved henholdsvis Handelshøjskolen i København og Handelshøjskolen i Århus nedlagt. Styrelsesrådene får indflydelse på proceduren for nedsættelse af den første bestyrelse. Handelshøjskolen i København har en historisk tæt tilknytning til Foreningen til Unge Handelsmænds Uddannelse (FUHU), og det må forventes, at FUHU fortsat vil have mulighed for indflydelse på udpegningen af de udefra kommende medlemmer af den kommende bestyrelse efter nærmere bestemmelse i vedtægterne.

Til stk. 5.

Se bemærkningerne til § 37.

Til stk. 7.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af den gældende § 7 i lov om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger. Eneretten til betegnelsen "handelshøjskole" er ønsket opretholdt af de to handelshøjskoler.

Til stk. 8.

Bestemmelsen er en videreførelse af § 4a i lov om handelshøjskoler og handelshøjskoleafdelinger, jf. lovbekendtgørelse nr. 864 af 27. september 1996.

Til § 39

Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU) og Danmarks Tekniske Universitet (DTU) adskiller sig fra de øvrige universiteter ved allerede at være overgået til en styrelsesmodel, der svarer til det her foreslåede. Universiteterne har således begge bestyrelser med eksternt flertal og ansatte rektorer og under disse en kombination af ansatte, udpegede og valgte ledere. Samtidig er styrelsesordningerne relativt nye for begge universiteter, hvilket taler for, at der må tages sær-

lige hensyn, når universiteterne overgår til at være omfattet af denne lov.

Endvidere skal det bemærkes, at de to universiteter har forskelligt lovgrundlag, mens DPU i det hele er underlagt eget lovgrundlag, er DTU både omfattet af den nuværende universitetslov og loven om Danmarks Tekniske Universitets (DTU) overgang til selveje.

For så vidt angår Danmarks Pædagogiske Universitet

Det foreslås, at ministeren efter drøftelse med bestyrelsen for DPU fastsætter en ordning for universitetets overgang til denne lov. Intentionen med bemyndigelsen er at tilrettelægge en hensigtsmæssig overgang for universitetet, sådan at den allerede etablerede ledelsesstruktur på universitetet opretholdes og udvikles i den overgangsperiode, der er fastlagt i DPU-loven. Ledelsesstrukturen i opbygningsperioden svarer i høj grad til principperne i denne lov, jf. § 24, stk. 8, i DPU-loven. Opbygningsperioden udløber den 1. juli 2005, hvilket svarer til det tidspunkt efter dette lovforslag, hvor universiteterne skal være overgået til ny styrelse.

Udgangspunktet for overgangsordningen er, at ansatte, udpegede og valgte ledere fortsætter i deres funktionsperiode, hvorefter der vil blive ansat og udpeget ledere efter dette lovforslag.

Den nuværende bestyrelse forlænges indtil 31. december 2004, sådan at der samtidig med de øvrige universiteter kan etableres en bestyrelse i medfør af dette lovforslag. Den nuværende bestyrelse fastsætter i en særlig vedtægt, som godkendes af ministeren, proceduren for nedsættelse af den første bestyrelse efter dette lovforslag, jf. også § 37, stk. 7, 1. punktum.

Ved DPUs overgang til at være omfattet af dette lovforslag er det ikke hensigten at ændre på universitetets uddannelsesprofil med uddannelser rettet mod personer med en forudgående professionsbachelor, bachelorgrad eller tilsvarende. Det er således ikke tanken, at DPU skal udbyde bacheloruddannelser efter dette lovforslag.

I stk. 2 foreslås, at ministeren bemyndiges til gradvis at ophæve den gældende lov om DPU. I forbindelse med etableringen af DPU blev universitetet omfattet af tilskudsfinansiering. Reglerne herom må nødvendigvis opretholdes, indtil de øvrige universiteter også bliver omfattet af tilskudsfinansiering. Da dette tidspunkt ikke er fikseret i lovforslaget, må DPU-lovens hjemler hertil opretholdes, indtil dette er tilfældet. Omvendt er det tanken, at DPU-lovens hjemmel til, at universitetet overtager de faste ejendomme knyttet til universitetet, ophæves umiddelbart efter

dette lovforslags ikrafttræden. Som anført i bemærkningerne til § 30 har det ikke været muligt at gennemføre overdragelsen, da de faste ejendomme er forsynet med en hjemfaldsklausul, som forhindrer en gennemførelse af overdragelsen på de planlagte vilkår i DPU-loven. DPU vil i stedet kunne søge om at få bygningserne overdraget i medfør af dette lovforslags § 30. Når vilkårene for en ny overdragelse skal fastsættes, vil ministeren i videst muligt omfang tage hensyn til de oprindeligt forudsatte vilkår, idet universitetet har en forventning herom. Indtil DPU måtte overtage bygningerne i medfør af dette lovforslags § 30, vil staten stille den nuværende bygningsmasse til rådighed for DPU på tilsvarende vilkår, som gælder for de øvrige universiteter, det vil sige efter reglerne for den statslige ejendomsadministration (SEA).

I stk. 3 præciseres det, at DPU-lovens bestemmelser har forrang for bestemmelserne i dette lovforslag, indtil DPU-loven ophæves.

For så vidt angår Danmarks Tekniske Universitet

Der er med dette lovforslag ikke tilsigtet nogen ændring i DTU's stilling som et etableret, også bygnings- og kapitalmæssigt, selvejende universitet eller i de planer og intentioner, der lå til grund for loven om DTUs overgang til selveje. Derfor er der behov for en særlig overgangsordning, der tager højde for, at DTU allerede har gennemgået de styrelsesmæssige omstillinger, som de øvrige universiteter står overfor, og som universitetet har indrettet sig i tillid til.

Udgangspunktet for denne overgangsordning er, at DTU's dispensation fra styrelsesreglerne i den gældende universitetslov forudsættes at falde bort samtidig med, at de andre universiteter skal overgå til en ny styrelsesform, dvs. forventeligt den 1. juli 2005.

Udgangspunktet for ordningen er, at de nuværende ansatte, udpegede og valgte ledere fortsætter i deres funktionsperiode, hvorefter de overgår til ansættelse eller udpegnings efter lovforslagets regler.

Ligeledes fortsætter bestyrelsen, indtil bestyrelsesperioden udløber 1. januar 2005. I overgangsordningen fastsættes proceduren for nedsættelse af en ny bestyrelse. Bestyrelsen sammensættes og formanden udpeges efter lovforslagets bestemmelser herom. Den nye bestyrelse fastsætter en vedtægt i henhold til lovforslaget.

Under hensyn til, at DTU netop har været igennem en omstillingsproces i medfør af den nye styrelse, der blev etableret som en dispensation fra den gældende universitetslov, og en overgang til selveje i medfør af DTU-loven, kan der imidlertid være behov for at justere de ovenfor nævnte tidsrammer, sådan at DTU

ikke kommer i en situation, hvor der på én gang skal ske en total udskiftning på ledelsesniveauerne så kort tid efter, at DTU har været gennem en lignende omstilling.

I stk. 2 foreslås, at ministeren bemyndiges til gradvis at ophæve den gældende DTU-lov. Dette skal ses i sammenhæng med, at DTU i modsætning til de øvrige universiteter har fået overdraget bygningerne og øvrige aktiver. Hjemlerne for den skete overdragelse må derfor opretholdes, indtil overdragelsens retsvirkninger er udtømte. I forbindelse med overgangen til selveje er DTU desuden overgået til tilskudsfinansiering og har fået en række særordninger på det bygningsmæssige område. Disse regler må nødvendigvis opretholdes, indtil de øvrige universiteter også bliver omfattet af tilskudsfinansiering m.v. Da dette tidspunkt ikke er fixeret i lovforslaget, må DTU-lovens hjemler hertil opretholdes, indtil dette er tilfældet. Der kan derfor ikke på nuværende tidspunkt opstilles en præcis tidsramme for, hvornår DTU-loven i det hele kan ophæves.

Ændringen i lovrammen for DTU vil ikke ændre på DTUs rettigheder og pligter i forhold til tredjemand. Det er heller ikke sigtet, at ændringen skal påvirke forholdet mellem DTU og staten.

I stk. 3 præciseres, at økonomibestemmelserne i DTU-loven har forrang for bestemmelserne i dette lovforslag, indtil DTU-loven ophæves.

Til § 40

Center for Skov, Landskab og Planlægning (*Skov & Landskab*) blev den 31. januar 2000 etableret som et forpligtende samarbejde mellem tre selvstændige institutioner: Institut for Økonomi, Skov og Landskab ved Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole (KVL), Forskningscentret for Skov & Landskab og Skovskolen. På baggrund af de positive erfaringer med det forpligtende samarbejde har de tre institutioner tilkendegivet et ønske om et forstærket samarbejde under KVL.

I § 6 i forslag til lov om ændring af forskellige love på Undervisningsministeriets område (Konsekvensændringer i forbindelse med universitetsreformen) foreslås der skabt hjemmel til, at undervisningsministeren efter forhandling med ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan ophæve Skovskolens hidtidige status som selvejende institution, jf. lov om Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v., med henblik på, at Skovskolen sammenlægges med KVL.

Til § 41

Til stk. 1.

IT-Universitetet i København vil ligesom Danmarks Pædagogiske Universitet være et universitet, der udbyder kandidat-, ph.d.- og masteruddannelser og tildeler doktorgraden. IT-Universitetet i København udbyder således ikke bacheloruddannelser efter denne lov.

Studerende, der har påbegyndt en uddannelse ved IT-højskolen, kan afslutte uddannelsen på IT-Universitetet efter de bekendtgørelser, der er gældende for IT-højskolens uddannelser ved overgang til universitetsstatus.

Efter overgangen til selvejende universitet videreføres de aftaler (udliciteringsaftaler), IT-højskolen har indgået med henholdsvis Handelshøjskolen i København, Københavns Universitet, Roskilde Universitetscenter og Danmarks Tekniske Universitet, indtil alle studerende omfattet af aftalerne har haft den mulighed for at gennemføre uddannelsen, som er fastlagt i den relevante uddannelsesbekendtgørelse, eller andet er aftalt mellem parterne. Parternes aftaler må ikke forringe de studerendes retssikkerhed eller mulighed for at afslutte de påbegyndte uddannelser.

Til stk. 2.

Det foreslås, at ministeren fastsætter en overgangsordning for IT-højskolens overgang til selvejende universitet.

Udgangspunktet for ordningen er, at ansatte og valgte ledere fortsætter i deres funktionsperiode, hvorefter der vil blive ansat og udpeget ledere efter dette lovforslag. Det følger heraf, at den nuværende direktør ved IT-højskolen fortsætter som rektor med de kompetencer, som en rektor har efter loven, indtil den nuværende ansættelsesperiode udløber, eller en ny bestyrelse i henhold til vedtægten har ansat en rektor.

Ligeledes fortsætter bestyrelsen, indtil der er nedsat en ny bestyrelse for universitetet. Som en konsekvens af IT-højskolens overgang til at være et selvstændigt universitet foreslås det dog, at de øvrige universiteters repræsentanter i bestyrelsen straks udtræder af denne. For at sikre kontinuiteten i overgangen efter denne lov fastsættes det i overgangsordningen, at den nuværende bestyrelsesformand fortsætter som formand i IT-Universitetets første bestyrelse.

Overgangsordningen fastsætter proceduren for nedsættelse af en ny bestyrelse. Det er hensigten, at der nedsættes en søgekomité med den opgave at tilvejebringe en liste over eksterne emner til bestyrelsen, som ministeren udpeger fra.

Søgekomitéen skal indeholde medlemmer udpeget af bestyrelsens formand, bestyrelsen, de studerende og højskolens videnskabelige og teknisk-administrative personale.

IT-Vest vil fremover blive reguleret af § 31.

Til § 42

Til stk. 1.

Med fordringsrettigheder menes retten til at kræve en ydelse erlagt, eksempelvis telefonforbindelse, kantinedrift og lignende. Staten påtager sig forpligtelsen som selvskyldnerkautionist over for debitorerne som garant for betalingerne vedrørende skyldforhold frem til lovens ikrafttræden.

Bestemmelsen svarer til § 12, stk. 4, i DTU-loven.

Til stk. 2.

Med immaterielle rettigheder menes fx retten til patenter, varemærker, ophavsret og lignende.

Til § 43

Til stk. 1.

Den økonomiske opgørelse er således nødvendig for at gennemføre skiftet fra bevillings- til tilskudsfinansiering.

Bestemmelsen svarer til § 14, stk. 1 og 4, i DTU-loven.

Til stk. 3 og 4.

Overgangsreglerne skitserer den retstilstand, som er gældende, indtil ministeren har udnyttet de bemyndigelser, der er hjemmel til i lovforslaget.

Bestemmelsen svarer til § 14, stk. 3 og 4, i DTU-loven.

Til stk. 5.

Det forventes, at overgangen til tilskudsfinansiering kan finde sted pr. 1. januar 2005.

Til § 44

Universiteterne har efter den nuværende lovs § 9, stk. 8, ret til at modtage gaver og tilskud fra anden side. Sådanne midler kan de nuværende statslige universiteter holde adskilt fra statskassen. Der er tale om midler af meget forskellig karakter, fx til fordel for studielegater, til indkøb af særligt apparatur, donerede kunstværker eller hele bygninger.

Udgangspunktet er, at overgangen til selveje ikke i sig selv påvirker universitetets ret til at disponere over sådanne midler. Bestemmelsen bemyndiger derfor ministeren til at kunne overføre midlerne fra den hidtidige statsinstitution til det efter forslaget nu selv-

ejende universitet. Når der alene er tale om fakultativ bemyndigelse, skal det ses i sammenhæng med dels dansk rets almindelige regler for gaver og dels i sammenhæng med ordningen for den statslige ejendomsadministration.

Efter dansk rets almindelige regler skal gavegivers ønsker iagttages ved disponeringen af gaven, og såfremt gavegiver fx udtrykkeligt har ønsket at skænke gaven til staten, kan aktivet ikke overføres til det selvejende universitet. For så vidt angår kunstgenstande, som er deponeret, skænket eller udlånt, vil disse skulle vedligeholdes, bevares og opbevares i overensstemmelse med donators/udlåners ønske. Universiteterne vil ved overgangen til selveje skulle overtage disse forpligtelser. Universiteterne skal i den forbindelse meddele donatorerne/udlånerne om overgangen til selveje, sådan at donator/udlåner får mulighed for at varetage sine interesser.

For så vidt angår sammenhængen med den statslige ejendomsadministration adskiller dette lovforslag sig fra DTU-loven ved ikke at lade bygningsmassen overgå til de selvejende universiteter i forbindelse med lovens ikrafttræden. Bygningsmassen forbliver derfor i statsligt regi, jf. lovforslagets § 30. Det har den konsekvens, at der ikke kan ske en udskillelse af donationer, der er uadskillige fra bygningsmassen, fx indmurede kunstværker eller en doneret portal til en bygning. Ved afgørelsen heraf vil tinglysningslovens §§ 37 og 38 være retningsgivende.

Et særligt problem, der navnlig knytter sig til fast ejendom pga. den lange levetid, men som også kan gøre sig gældende for apparatur, er, at en gave kan være konsumeret. En bygning, der engang er blevet opført til fordel for et universitet for private midler, kan senere være bortsolgt og provenuet anvendt til delvis finansiering af en ny bygning, der hovedsageligt er blevet finansieret for statslige midler. Eller en bygning, der engang er blevet opført til fordel for et universitet, men for private midler, kan være renoveret så mange gange for statslige midler, at den ikke længere kan betragtes som adskilt fra den øvrige statsejendom. Afgørelsen heraf må bero på en konkret vurdering i det enkelte tilfælde og ud fra retspraksis på området.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 30, stk. 2.

Til § 45

Til stk. 1.

Bestemmelsen har til formål at afskære adgangen til afsked med ventepenge, rådighedsløn eller pension for tjenestemænd ved statsinstitutionen i forbindelse med en overgang til selveje.

Tjenestemænd, der måtte ønske det, har mulighed for at søge overgang til ansættelse efter de for universiteterne gældende ansættelsesregler, ligesom de kan søge overgang til ansættelse i forfremmelsesstillinger efter disse regler.

Bestemmelsen svarer til § 13, stk. 1, i DTU-loven.

Til stk. 2.

For de tjenestemænd, der ikke overgår til ansættelse ved det selvejende universitet, indebærer bestemmelsen, at de opretholder deres ansættelsesforhold som statstjenestemænd.

Bestemmelsen svarer til § 13, stk. 2, i DTU-loven.

Til stk. 3.

Ministeren er efter universiteternes overgang til selveje ikke længere øverste myndighed. Bemyndigelsesbestemmelsen er derfor nødvendig for, at ministeren kan delegere kompetencen på tjenestemandslovens område til rektor. Dog afskediger ministeren statstjenestemænd.

Til § 46

Bestemmelsen giver universiteterne en periode til at opretholde samarbejde indgået efter bekendtgørelse nr. 358 af 17. maj 2001 om universiteters ikke-kommercielle samarbejde med fonde og foreninger, der er udstedt med hjemmel i den gældende universitetslovs § 10, stk. 2, eller samarbejde, der er indgået efter tidligere regler, hvor der som led i samarbejdet ydes støtte i videre omfang end efter § 22, stk. 1 og 2.

Dette skal ses i sammenhæng med, at forskerpatentloven, der også omfatter universiteterne, skal evalueres med udgangen af 2003. I den forbindelse er det tanken, at der på baggrund af evalueringen skal udarbejdes et samlet regelsæt for universiteternes eksterne samarbejde, herunder også forskerparkaktiviteter, innovationsmiljøer og patentering.

Til lovforslag nr. L 125. Skriftlig fremsættelse (15. januar 2003)

Minister for videnskab, teknologi og udvikling (Helge Sander):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om universiteter (universitetsloven).

(Lovforslag nr. L 125).

Med henblik på at styrke universiteternes uddannelse, forskning og samspil med det omgivende samfund fremsætter jeg hermed forslag til lov om universiteter.

Lovforslaget indeholder en fuldstændig gennemførelse af tre-årige bacheloruddannelser og to-årige kandidatuddannelser i overensstemmelse med det europæiske Bologna-samarbejde. Universiteternes udbud af efter- og videreuddannelse klargøres. Lovforslaget lægger op til, at studerende skal have mulighed for at vælge mellem flere relevante kandidatuddannelser, herunder på et andet universitet. Med lovforslaget intensiveres den individuelle studievejledning og beskæftigelsesvejledning.

Lovforslaget opretholder forskningsfriheden og fastholder, at universiteterne varetager grundforskning. Universiteterne skal værne om videnskabsetikken.

I lovforslaget præciseres universiteternes pligt til systematisk kvalitetsudvikling af uddannelse og undervisning. Pligten til opfølgning på evaluering understreges, og evalueringer og opfølgning skal fremgå af universitetets udviklingskontrakt.

Universiteternes forpligtelse til gensidig udveksling af viden med det omgivende samfund såvel nationalt som internationalt skærpes med dette lovforslag. Lovforslaget lægger endvidere op til, at universiteterne skal bidrage til at gøre den nyeste viden tilgængelig for videregående uddannelse uden forskning.

Det er med lovforslaget hensigten at styrke universitetsledelsens handle- og beslutningskraft. Universiteterne bliver med lovforslaget selvejende institutioner. Universitetets øverste myndighed bliver en bestyrelse med flertal af udefra kommende medlemmer og repræsentation af de studerende, det videnskabelige personale og det teknisk-administrative personale. I overensstemmelse med universitetets profil og opgaver sammensættes bestyrelsen bredt for at sikre, at der ikke er ensidig repræsentation af bestemte interesser.

Lovforslaget fastslår, at rektor, dekan og institutleder fremover skal ansættes. Rektor, dekan og institutleder skal være anerkendte forskere. Studienævn, med ligelig repræsentation af videnskabelige medarbejdere og studerende, skal inddrages i blandt andet kvalitetsudvikling og tilrettelæggelse af undervisning og eksamen. Ledelsesreformen kombineres med en udstrakt frihed for universiteterne til at fastlægge deres organisering i en vedtægt.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger, tillader jeg mig hermed at anbefale lovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.